

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

18 Φεβρουαρίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 903

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 45811

Τροποποίηση των αποφάσεων ίδρυσης και έγκρισης του κανονισμού λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές (International and European Legal Studies)» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 3341/1925 «Περί ιδρύσεως Πανεπιστημίου εν Θεσσαλονίκη» (Α' 154), με τον οποίο ιδρύθηκε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως «Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης», όπως μετονομάστηκε σε «Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» με το άρθρο 7 του ν. 3108/1954 (Α' 314).
2. Το π.δ. 98/2013 «Κατάργηση του Γενικού Τμήματος, μεταφορά έδρας τμήματος και ίδρυση-συγκρότηση, μετονομασία και ανασυγκρότηση Σχολών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» (Α' 134, διάρθ. σφάλμ. Α' 140).
3. Το π.δ. 74/2017 «Μετονομασία της Σχολής Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης» (Α' 106).
4. Την υπό στοιχεία 169775/Ζ1/15-12-2020 απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Μετονομασία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης» (Β' 5710).
5. Την υπό στοιχεία 131993/Ζ1/16-11-2023 απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού «Μετονομασία της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης» (Β' 6652).
6. Τα άρθρα 75-83 του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση [Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024] - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες [Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972] και άλλες διατάξεις» (Α' 184).
7. Τον ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137).
8. Τα άρθρα 16 παρ. 4, 79-89 και 455 του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141).
9. Τα άρθρα 14 και 15 του ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσωρεύσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189).
10. Την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 υπουργική απόφαση «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσωρεύσης Πιστωτικών Μονάδων» (Β' 1466).
11. Την υπό στοιχεία 108990/Ζ1/8-9-2022 υπουργική απόφαση «Ρύθμιση των θεμάτων σχετικά με τη διαδικασία δωρεάν φοίτησης σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τέλη φοίτησης» (Β' 4899).

12. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/1-11-2022 (υπ' αρ. Α.Π.Θ. 19461/2-11-2022) εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».

13. Τον Κανονισμό Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 4084/2023), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (Β' 5761/2024).

14. Την υπ' αρ. 26770/24-11-2023 διαπιστωτική πράξη του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Υ.Ο.Δ.Δ. 1287), περί συγκρότησης του Συμβουλίου Διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

15. Την υπ' αρ. 75140/11-6-2025 (Υ.Ο.Δ.Δ. 680) διαπιστωτική πράξη του ασκούντος καθήκοντα Πρύτανη του Α.Π.Θ., περί εκλογής του Κυριάκου Αναστασιάδη του Ηρακλή, Καθηγητή του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας, ως Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

16. Την υπ' αρ. 77939/23-6-2025 (Υ.Ο.Δ.Δ. 718) απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης περί ορισμού τεσσάρων (4) Αντιπρυτάνεων στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, βάσει της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4957/2022.

17. Την υπ' αρ. 79214/26-6-2025 (Υ.Ο.Δ.Δ. 755) απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σχετικά με την αποδοχή παραίτησης της Ελευθερίας Θανούλη του Δημητρίου, Καθηγήτριας του Τμήματος Κινηματογράφου της Σχολής Καλών Τεχνών από τη θέση της Αντιπρυτάνεως του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

18. Την υπ' αρ. 79632/27-6-2025 (Β' 3336) απόφαση του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, περί καθορισμού των τομέων ευθύνης των Αντιπρυτάνεων και των αρμοδιοτήτων που τους μεταβιβάζονται, βάσει του ν. 4957/2022 (παρ. 3 του άρθρου 12) και καθορισμού της σειράς αναπλήρωσης του Πρύτανη, από τους Αντιπρυτάνεις, όταν απουσιάζει ή κωλύεται να ασκήσει τα καθήκοντά του, βάσει του ν. 4957/2022 (παρ. 2 του άρθρου 15).

19. Την υπ' αρ. 300/1-9-2025 (ΑΔΑ: 624146Ψ8ΧΒ-2ΚΥ) διαπιστωτική πράξη του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, περί συγκρότησης της Συγκλήτου του Α.Π.Θ. για το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 και την υπ' αρ. 7250/23-9-2025 (ΑΔΑ: 91ΞΗ46Ψ8ΧΒ-5ΨΑ) διαπιστωτική πράξη του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης περί ανασυγκρότησης της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026.

20. Την υπ' αρ. 10843/8-10-2024 (ΑΔΑ: 6ΤΥ346Ψ8ΧΒ-ΗΩΞ) απόφαση της Συγκλήτου του Α.Π.Θ., περί συγκρότησης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και την υπ' αρ. 85057/18-7-2025 (ΑΔΑ: Ψ9ΚΔ46Ψ8ΧΒ-50Λ) απόφαση της Συγκλήτου του Α.Π.Θ. περί ανασυγκρότησης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Α.Π.Θ.

21. Την υπ' αρ. 29537/11-7-2018 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 3647), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 31327/27-6-2019 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 2944) σχετικά με την ίδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

22. Την υπ' αρ. 25428/8-5-2019 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 1986), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 31327/27-6-2019 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 2944) σχετικά με την έγκριση του Κανονισμού Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

23. Την εισήγηση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. (συνεδρίαση με αριθμό 279/29-10-2024) σχετικά με την τροποποίηση του Π.Μ.Σ. με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές (International and European Legal Studies)», με συνημμένα σε αυτή τη μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας και τον αναλυτικό προϋπολογισμό, τα οποία αποτελούν διακριτά Παραρτήματα της παρούσας απόφασης και εξαιρούνται της δημοσίευσής τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

24. Την υπ' αρ. 26308/21-11-2025 θετική εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Α.Π.Θ. (συνεδρίαση με αριθμό 7/3-10-2025) σχετικά με την τροποποίηση του Π.Μ.Σ. με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές (International and European Legal Studies)».

25. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

26. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ, αποφασίζει:

Α. Την τροποποίηση από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 της υπ' αρ. 29537/11-7-2018 απόφασης της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 3647), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 31327/27-6-2019 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 2944) σχετικά με την ίδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022 όπως ισχύουν, ως εξής:

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Το Τμήμα Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) οργανώνει και εξακολουθεί να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές (International and European Legal Studies)», σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις του ν. 4957/2022.

Άρθρο 2

Γνωστικό Αντικείμενο-Σκοπός

Αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές (International and European Legal Studies)», είναι η εμβάθυνση και εξειδίκευση σε βασικούς κλάδους του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου και τα βασικά αντικείμενα των διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών σπουδών. Ειδικότερα, το Π.Μ.Σ. προσφέρει τις ακόλουθες τρεις (3) ειδικεύσεις:

1. Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) (European Union Law), με έμφαση στις συνταγματικές αρχές, τις θεμελιώδεις ελευθερίες, τον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, το δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, την εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και τη σχέση της ΕΕ με τις εθνικές έννομες τάξεις.

2. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών (ΙΔΔ)(Private International Law and Law of International Transactions), με έμφαση στη διεθνή δικαιοδοσία, τη διαιτητική επίλυση διαφορών, τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου, καθώς και στη ρύθμιση των διεθνών εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων.

3. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο (ΔΔΔ) (Public International Law), περιλαμβανομένων των θεμελιωδών εννοιών του διεθνούς δικαίου, του συστήματος της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του δικαίου χρήσης βίας και συλλογικής ασφάλειας και των συναφών ζητημάτων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η καλλιέργεια και προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στους τομείς του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου Διεθνών Συναλλαγών, του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, του Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου, του Συγκριτικού Δικαίου και της Διπλωματικής Ιστορίας. Μέσω της θεωρητικής εμβάθυνσης και της μεθοδολογικά συγκροτημένης ανάλυσης, το Π.Μ.Σ. επιδιώκει την ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας των μεταπτυχιακών φοιτητών, την εξοικείωσή τους με την επικαιροποιημένη νομολογία και βιβλιογραφία, καθώς και τη σύνδεση της νομικής επιστήμης με τις θεσμικές, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα όσων παρακολουθήσουν επιτυχώς το Πρόγραμμα είναι:

Μαθησιακά Αποτελέσματα Π.Μ.Σ.:

- Κατανόηση και ερμηνεία του διεθνούς και ευρωπαϊκού νομικού περιβάλλοντος.
- Ανάλυση σύνθετων νομικών, θεσμικών και πολιτικών ζητημάτων.
- Εφαρμογή επιστημονικών και μεθοδολογικών εργαλείων της διεθνούς και ευρωπαϊκής νομικής έρευνας και ανάλυσης.

- Κριτική αξιολόγηση θεωρητικών, κανονιστικών και νομολογιακών εξελίξεων και διατύπωση τεκμηριωμένων επιστημονικών θέσεων στο πεδίο των διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών σπουδών.

- Παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης και ανάπτυξη ερευνητικής αυτονομίας, δεοντολογικής συνέπειας και πρακτικής επάρκειας για την αντιμετώπιση θεωρητικών και πρακτικών ζητημάτων απομμένων των διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών σπουδών.

Προσόντα που αποκτώνται με την ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ.:

- Η σε βάθος θεωρητική και πρακτική γνώση του διεθνούς και ευρωπαϊκού νομικού συστήματος, των αρχών που το διέπουν και των θεσμών που το συγκροτούν.

- Η ικανότητα κατανόησης, ανάλυσης και σύνθεσης σύνθετων νομικών, θεσμικών και πολιτικών ζητημάτων που ανακύπτουν στο διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον.

- Η επαγγελματική επάρκεια για απασχόληση σε διεθνείς οργανισμούς, ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ερευνητικά κέντρα, εθνικές αρχές, νομικές υπηρεσίες και μη κυβερνητικούς οργανισμούς.
- Η δεξιότητα εφαρμογής μεθοδολογικών εργαλείων της νομικής επιστήμης και της συγκριτικής ανάλυσης, καθώς και η ικανότητα παραγωγής τεκμηριωμένων και πρωτότυπων επιστημονικών εργασιών.
- Η ανάπτυξη ερευνητικής αυτονομίας, κριτικής σκέψης και αναλυτικής ικανότητας, που επιτρέπουν στους αποφοίτους να συμβάλλουν ενεργά στην εξέλιξη της νομικής επιστήμης και στη διαμόρφωση τεκμηριωμένης γνώμης για τα σύγχρονα διεθνή και ευρωπαϊκά νομικά ζητήματα.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακός Τίτλος

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές».

Το Π.Μ.Σ. παρέχει τη δυνατότητα λήψης είτε ενιαίου Δ.Μ.Σ. είτε Δ.Μ.Σ. σε μία από τις εξής ειδικεύσεις:

- α) Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- β) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και Δίκαιο των Διεθνών Συναλλαγών.
- γ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο.

Άρθρο 4

Χρονική Διάρκεια Σπουδών -Λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται κατ' ελάχιστο στα τρία (3) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.).

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών καθορίζεται σε πέντε (5) εξάμηνα.

Η φοίτηση στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωτική.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει έως και το ακαδημαϊκό έτος 2029-2030, με δυνατότητα παράτασης, με την επιφύλαξη της μη πιστοποίησής του κατά την περιοδική αξιολόγηση του Τμήματος.

Άρθρο 5

Κατηγορίες Πτυχιούχων/Διπλωματούχων

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Τμημάτων Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής και της αλλοδαπής και ειδικότερα: πτυχιούχοι Νομικής πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αντίστοιχων Σχολών ή Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για φοίτηση στο Π.Μ.Σ. έχουν και πτυχιούχοι/διπλωματούχοι άλλων Σχολών ή Τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι υποβάλλουν την αίτησή τους προς τη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. το αργότερο μέχρι την 30ή Ιουνίου κάθε έτους. Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε., αποφασίζει αιτιολογημένα, εκτιμώντας τη δυνατότητά τους να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγράμματος, για την κατάταξη των πτυχιούχων/διπλωματούχων αυτών στον κατάλογο των υποψηφίων.

Άρθρο 6

Αριθμός και Κριτήρια Επιλογής Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατά κατώτατο όριο σε δεκαπέντε (15) και κατ' ανώτατο όριο σε τριάντα (30) μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Το Π.Μ.Σ., κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, κατά τον μήνα Μάιο κάθε ακαδημαϊκού έτους, προκηρύσσει θέσεις με ανοικτή διαδικασία. Η εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται, με υποβολή φακέλου και προσωπική συνέντευξη, σύμφωνα με το Παράρτημα Α' του Κανονισμού Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής και απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, μπορεί να διεξαχθούν γραπτές εξετάσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Β' του Κανονισμού Λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Πέραν του τρόπου εισαγωγής στο Π.Μ.Σ., η προκήρυξη προσδιορίζει:

- α) Τα απαραίτητα προσόντα των υποψηφίων.
- β) Τα δικαιολογητικά και την προθεσμία υποβολής τους.
- γ) Τον τρόπο υποβολής των δικαιολογητικών.
- δ) Τις ημερομηνίες διεξαγωγής των γραπτών εξετάσεων ή των συνεντεύξεων.

Ανεξαρτήτως του τρόπου εισαγωγής στο Π.Μ.Σ., εντός της ταχθείσας με την προκήρυξη προθεσμίας οι υποψήφιοι υποβάλλουν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- α) Αίτηση συμμετοχής στο Π.Μ.Σ.
β) Αντίγραφο πτυχίου ή πτυχίων ελληνικού πανεπιστημίου.
γ) Πιστοποιητικό σπουδών με αναλυτική βαθμολογία όλων των προπτυχιακών μαθημάτων, στο οποίο αναγράφεται και ο ακριβής βαθμός του πτυχίου.
δ) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας.
ε) Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας επιπέδου Β2 από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας πανεπιστημιακού ιδρύματος ή ελληνικό απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος.
στ) Πιστοποιητικό γνώσης της αγγλικής επιπέδου Β2.
ζ) Υπόμνημα του υποψηφίου όπου θα παρουσιάζονται τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα, τα κίνητρα και οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να παρακολουθήσει το Π.Μ.Σ.
Πέραν των υποχρεωτικών δικαιολογητικών οι υποψήφιοι καταθέτουν εφόσον διαθέτουν:
α) Αποδεικτικά σχετικής ερευνητικής ή συγγραφικής δραστηριότητας ή/και συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα.

- β) Αποδεικτικά συναφούς επαγγελματικής εμπειρίας.
γ) Πιστοποιητικά γνώσης πρόσθετων γλωσσών πέραν της αγγλικής.
Επιπλέον των παραπάνω δικαιολογητικών, σε περίπτωση εισαγωγής με γραπτές εξετάσεις, ο υποψήφιος, εάν επιθυμεί να απαλλαγεί από την εξέταση της ξένης γλώσσας, υποβάλλει πιστοποιητικό άριστης γνώσης (επιπέδου C2) της αγγλικής, γαλλικής, ή γερμανικής γλώσσας, σύμφωνα με το σύστημα επιπέδων του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από το Α.Σ.Ε.Π.

Τα κριτήρια επιλογής περιλαμβάνουν:

1. Κατοχή πτυχίου Νομικής Σχολής της ημεδαπής ή αντίστοιχης Σχολής αναγνωρισμένου ομοταγούς ιδρύματος της αλλοδαπής. Η Συντονιστική Επιτροπή εισηγείται στη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής αν οι πτυχιούχοι άλλων Σχολών ή Τμημάτων δύνανται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγράμματος.
2. Αναλυτική βαθμολογία όλων των προπτυχιακών μαθημάτων και ακριβής βαθμός πτυχίου.
3. Πιστοποιητικό γνώσης της αγγλικής γλώσσας τουλάχιστον σε επίπεδο Β2, σύμφωνα με το σύστημα επιπέδων του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο αναγνωρίζεται από το Α.Σ.Ε.Π.
4. Υπόμνημα του υποψηφίου, στο οποίο παρουσιάζονται τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα και τα κίνητρα για την παρακολούθηση του Π.Μ.Σ.
5. Ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα, θερινά σχολεία ή διαγωνισμούς, τα οποία μοριοδοτούνται αναλόγως της διάρκειας και της συνάφειας.
6. Συναφή επαγγελματική εμπειρία, η οποία αξιολογείται με βάση τη διάρκεια και το αντικείμενό της.
7. Πρόσθετη γνώση ξένων γλωσσών πέραν της αγγλικής.
8. Προφορική συνέντευξη, κατά την οποία αξιολογούνται η επιστημονική συγκρότηση και κριτική σκέψη, η συνάφεια των ενδιαφερόντων με το αντικείμενο του προγράμματος, η ικανότητα προφορικής έκφρασης και η επαγγελματική στόχευση.

Οι αιτήσεις συμμετοχής, συνοδευόμενες από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, υποβάλλονται ηλεκτρονικά στη Γραμματεία του Τμήματος εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην προκήρυξη.

Άρθρο 7

Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων εκκινεί από τη Γραμματεία του Τμήματος που είναι αρμόδια για το Π.Μ.Σ., η οποία ελέγχει την πληρότητα του φακέλου και κατόπιν καταρτίζει κατάλογο υποψηφίων που έχουν καταθέσει εμπρόθεσμα όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Η εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται, με υποβολή φακέλου και προσωπική συνέντευξη, σύμφωνα με το Παράρτημα Α' του Κανονισμού Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Μπορεί επίσης, με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής και κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής, η εισαγωγή να πραγματοποιηθεί με γραπτές εξετάσεις, σύμφωνα με το Παράρτημα Β' του Κανονισμού Λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Διαδικασία Επιλογής με Υποβολή Φακέλου και Συνέντευξη

1. Η αξιολόγηση γίνεται σε τρεις (3) φάσεις.
2. Η πρώτη φάση είναι προκριματική. Απαραίτητη προϋπόθεση πρόκρισης στη δεύτερη φάση είναι η κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Πέραν των υποχρεωτικών δικαιολογητικών οι υποψήφιοι καταθέτουν και τα τυχόν πρόσθετα δικαιολογητικά που διαθέτουν.
3. Στη δεύτερη φάση συνεκτιμώνται από τη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Προγράμματος τα εξής κριτήρια:

i) Βαθμός πτυχίου: Υπολογίζεται με βαθμολογική κλίμακα από πέντε έως δέκα (5-10), πολλαπλασιαζόμενη με τον συντελεστή τέσσερα (4). Η ανώτατη βαθμολογία είναι τα σαράντα (40) μόρια.

ii) Ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα ή/και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα: Περιλαμβάνονται προηγούμενη ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα (δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις σε συνέδρια, ερευνητικά προγράμματα), καθώς και συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες θερινά μαθήματα ή διεθνείς διαγωνισμούς σε αναγνωρισμένα ιδρύματα της Ελλάδας ή του εξωτερικού. Η ανώτατη βαθμολογία είναι τα δέκα (10) μόρια.

Η διαβάθμιση γίνεται ως εξής:

- Συμμετοχή σε πρόγραμμα ή δραστηριότητα διάρκειας μικρότερης του ενός (1) μηνός: ένα έως δύο (1-2) μόρια.

- Συμμετοχή διάρκειας ενός (1) έως τριών (3) μηνών: τρία έως πέντε (3-5) μόρια.

- Συμμετοχή διάρκειας άνω των τριών (3) μηνών ή τεκμηριωμένη ερευνητική/συγγραφική δραστηριότητα (δημοσίευση, ανακοίνωση, συμβολή σε ερευνητικό έργο): έξι έως δέκα (6-10) μόρια.

- Η συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο του Προγράμματος συνεκτιμάται αναλόγως [συν/πλην δύο (± 2) μόρια].

iii) Συναφής επαγγελματική εμπειρία: Ανώτατη βαθμολογία: δέκα (10) μόρια.

Η διαβάθμιση γίνεται με βάση τη διάρκεια και τη συνάφεια της απασχόλησης με το αντικείμενο του Προγράμματος:

- Πρακτική άσκηση πριν από τη λήψη του πτυχίου (μέσω ΕΣΠΑ, Erasmus+, και άλλων αναγνωρισμένων προγραμμάτων πρακτικής άσκησης): τρία (3) μόρια.

- Εθελοντική εργασία σε οργανισμούς ή οργανώσεις (φοιτητικές, ΜΚΟ κ.ά.): δύο (2) μόρια.

- Άσκηση για την απόκτηση της ιδιότητας του δικηγόρου: δύο (2) μόρια.

- Επαγγελματική εμπειρία μετά τη λήψη του πτυχίου: ένα έως τρία (1-3) μόρια.

Η εμπειρία πρέπει να είναι συναφής με το αντικείμενο του Προγράμματος· σε περιπτώσεις μη απόλυτης συνάφειας, η βαθμολογία μπορεί να μειώνεται έως και δύο (2) μόρια.

iv) Γνώσεις ξένων γλωσσών (πέραν της αγγλικής):

Η αγγλική γλώσσα επιπέδου τουλάχιστον Β2 αποτελεί προϋπόθεση επιλεξιμότητας και δεν μοριοδοτείται.

- Ανώτατη βαθμολογία: δέκα (10) μόρια, ως εξής:

- Επίπεδο Β2 σε μία επιπλέον γλώσσα: τρία (3) μόρια.

- Επίπεδο C1 σε μία επιπλέον γλώσσα: πέντε (5) μόρια.

- Επίπεδο C2 σε μία επιπλέον γλώσσα: επτά (7) μόρια.

4. Η τρίτη φάση περιλαμβάνει προφορική συνέντευξη, με κλίμακα βαθμολόγησης από μηδέν (0) έως δέκα (10). Ο βαθμός της προφορικής συνέντευξης πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή τρία (3), δηλαδή η συνέντευξη λαμβάνει κατ' ανώτατο όριο τριάντα (30) μόρια.

Στη φάση αυτή συνεκτιμάται και το υπόμνημα του υποψηφίου, στο οποίο παρουσιάζονται τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα, τα κίνητρα και οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να παρακολουθήσει το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Η διαδικασία της συνέντευξης διεξάγεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. και έχει ως σκοπό την ολοκληρωμένη αξιολόγηση της ακαδημαϊκής καταλληλότητας, της επιστημονικής ωριμότητας και της γενικής συγκρότησης του υποψηφίου.

Τα τριάντα (30) μόρια της φάσης αυτής επιμερίζονται ως εξής:

- Επιστημονική συγκρότηση και κριτική σκέψη: έως δώδεκα (12) μόρια.

- Συνάφεια των επιστημονικών ενδιαφερόντων με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.: έως οκτώ (8) μόρια.

- Ικανότητα προφορικής έκφρασης και επιχειρηματολογία: έως πέντε (5) μόρια.

- Επαγγελματική στόχευση και δυνατότητα συμβολής του Π.Μ.Σ. στην επιστημονική/επαγγελματική εξέλιξη του υποψηφίου: έως πέντε (5) μόρια.

Στη συνέντευξη δύνανται να μη κληθούν υποψήφιοι που συγκέντρωσαν λιγότερα από τριάντα (30) μόρια στη δεύτερη φάση.

5. Εφόσον, μετά την δεύτερη φάση, οι υποψήφιοι είναι τριάντα (30) ή λιγότεροι και είναι όλοι τους επιλέξιμοι, η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. μπορεί να τους κάνει όλους δεκτούς χωρίς συνέντευξη.

Διαδικασία Επιλογής με Γραπτές Εξετάσεις

1. Οι υποψήφιοι εξετάζονται σε δύο (2) από τα εξής τρία (3) μαθήματα: α) Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, γ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο. Η εξεταστέα ύλη περιγράφεται στην προκήρυξη και καλύπτει τις σημαντικότερες θεματικές των οικείων αντικειμένων. Απαιτείται η επιτυχής γραπτή εξέταση στην

αγγλική, γαλλική ή γερμανική γλώσσα σε νομικό κείμενο γενικού περιεχομένου, εκτός εάν οι υποψήφιοι έχουν πιστοποιημένη άριστη γνώση (Γ2) της αγγλικής, γαλλικής ή γερμανικής γλώσσας σύμφωνα με το σύστημα επιπέδων του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από το Α.Σ.Ε.Π.

2. Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής ορίζει κατ' έτος, το αργότερο εντός Μαΐου, Επιτροπή Επιλογής και Εξέτασης, απαρτιζόμενη από τα μέλη Δ.Ε.Π. που ορίζονται ως εξεταστές των μαθημάτων. Ως κύριοι εξεταστές για τη βαθμολόγηση των γραπτών των υποψηφίων ορίζονται δύο (2) καθηγητές ανά εξεταζόμενο μάθημα, καθώς και ένας ως αναπληρωματικός των κύριων εξεταστών. Εξεταστές ορίζονται μέλη Δ.Ε.Π. μεταξύ των διδασκόντων του εξεταζόμενου μαθήματος και, εάν τούτο δεν είναι εφικτό, μεταξύ των διδασκόντων συναφών μαθημάτων. Ως εξεταστές για τη ξένη γλώσσα μπορούν να ορίζονται μέλη Δ.Ε.Π. της Νομικής Σχολής ή και μέλος της κατηγορίας Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) της αντίστοιχης ξένης γλώσσας. Οι δύο (2) εξεταστές βαθμολογούν ισότιμα. Η βαθμολογία της ξένης γλώσσας καταχωρείται με τον τελικό χαρακτηρισμό: «επιτυχώς» ή «ανεπιτυχώς» και όχι με αριθμητικό βαθμό.

3. Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους τους υποψηφίους και, ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό και την Προκήρυξη.

4. Οι εξετάσεις πραγματοποιούνται το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου, με καλυμμένα τα στοιχεία των υποψηφίων και η βαθμολόγηση των γραπτών ολοκληρώνεται το αργότερο ως το τέλος του δεύτερου δεκαημέρου του ίδιου μήνα.

5. Ο υποψήφιος θεωρείται ότι πέτυχε της εισαγωγικές εξετάσεις του Π.Μ.Σ., όταν το άθροισμα των βαθμών των δύο (2) εξεταστών σε καθένα από τα δύο (2) εξεταζόμενα μαθήματα είναι τουλάχιστον δώδεκα (12) και παράλληλα επιτυγχάνει στο μάθημα της ξένης γλώσσας. Η βαθμολογική κλίμακα για κάθε εξεταστή είναι μηδέν ως δέκα (0 - 10).

6. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας και την αποκάλυψη των ονομάτων ενώπιον της Επιτροπής Επιλογής και Εξέτασης, η Επιτροπή καταρτίζει πίνακα επιτυχόντων. Κριτήρια αξιολόγησης για την κατάταξη των επιτυχόντων είναι:

Α) Η βαθμολογία σε κάθε εξεταζόμενο μάθημα, με βαθμολογική κλίμακα δώδεκα έως είκοσι (12 - 20), με συντελεστή αξιολόγησης 0,35 και μέγιστη βαθμολογία για κάθε μάθημα τα επτά (7) μόρια ($20 \times 0,35=7$). Το μάθημα της ξένης γλώσσας δεν λαμβάνει συντελεστή αξιολόγησης και αρκεί η επιτυχής εξέτασή του.

Β) Ο βαθμός πτυχίου, με βαθμολογική κλίμακα πέντε ως δέκα (5 - 10), με συντελεστή αξιολόγησης 0,5 και μέγιστη βαθμολογία τα πέντε (5) μόρια ($10 \times 0,5=5$).

Γ) Η πιστοποιημένη άριστη γνώση σύμφωνα με τα καθιερωμένα διεθνή πρότυπα (επίπεδο C2) δύο ξένων γλωσσών, με βαθμολογία ένα (1) μόριο.

7. Για την τελική βαθμολογία λαμβάνεται υπόψη ο ακέραιος αριθμός και τα τρία (3) πρώτα δεκαδικά ψηφία. Κατάταξη και Ενστάσεις

Με βάση τη συνολική βαθμολογία κάθε υποψηφίου, η αρμόδια Επιτροπή καταρτίζει τελικό πίνακα επιτυχόντων, ο οποίος επικυρώνεται από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας, επιλέγεται ο υποψήφιος με τον υψηλότερο βαθμό πτυχίου· αν η ισοβαθμία παραμένει, διενεργείται κλήρωση από τη Συντονιστική Επιτροπή.

Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και καλούνται να αποδεχθούν εγγράφως τη θέση τους εντός πέντε (5) ημερών.

Η μη απάντηση εντός της προθεσμίας θεωρείται άρνηση αποδοχής.

Ενστάσεις μπορούν να υποβληθούν επίσης εντός πέντε (5) ημερών από τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Οι εγγραφές των επιτυχόντων αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας, με την οποία καθορίζονται η διάρκειά τους και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Άρθρο 8

Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

1. Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε τρία (3) εξάμηνα, εκ των οποίων το τελευταίο εξάμηνο θα διατίθεται για την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.).

2. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής και ορίζεται ως εξής:

- σε πέντε (5) εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές που παρακολουθούν το Π.Μ.Σ. υπό καθεστώς πλήρους φοίτησης.

- σε οκτώ (8) εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές που παρακολουθούν το Π.Μ.Σ. υπό καθεστώς μερικής φοίτησης.

3. Στο Π.Μ.Σ. παρέχεται, κατόπιν αίτησης προς τη Σ.Ε. και απόφασης της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής η δυνατότητα μερικής φοίτησης για εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές, εφόσον αποδεδειγμένα εργάζονται για περισσότερες από είκοσι (20) ώρες εβδομαδιαίως. Η ίδια δυνατότητα μερικής φοίτησης παρέχεται και σε μη εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές, εφόσον συντρέχουν σοβαροί λόγοι, όπως αναπηρία, ασθένεια, εγκυμοσύνη, στράτευση, εξαιτίας των οποίων αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις του προγράμματος «πλήρους» φοίτησης. Η χρονική διάρκεια της μερικής φοίτησης είναι έξι (6) εξάμηνα. Στα τέσσερα (4) πρώτα ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα πρέπει να ολοκληρώσει την παρακολούθηση των μαθημάτων, και στα τελευταία δύο (2) τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.).

4. Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, αναστολή σπουδών, η οποία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής, η ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή αναστέλλεται. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Η αναστολή χορηγείται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής και μόνον εάν συντρέχουν οι σοβαροί λόγοι που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο. Δεν συνιστά σοβαρό λόγο για τη χορήγηση αναστολής η παρακολούθηση άλλου Π.Μ.Σ. ή άλλου εκπαιδευτικού προγράμματος, ούτε η εργασία, ακόμη και για πάνω από είκοσι (20) ώρες εβδομαδιαίως. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής, ο οποίος λαμβάνει αναστολή φοίτησης, όταν επανέλθει στη φοίτησή του, εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του ως μεταπτυχιακού φοιτητή.

5. Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, παράταση φοίτησης για την ολοκλήρωση των σπουδών και της συγγραφής της Μ.Δ.Ε., η οποία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ένα (1) έτος, ήτοι τα δύο (2) εξάμηνα. Η παράταση χορηγείται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, μόνον εάν συντρέχει ένας από τους σοβαρούς λόγους που δικαιολογούν και τη χορήγηση αναστολής.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν υποχρέωση:

α) Να παρακολουθούν ανελλιπώς τις παραδόσεις, τα εργαστήρια και τις λοιπές δραστηριότητες που προβλέπονται για κάθε μάθημα. Για την επιτυχή παρακολούθηση κάθε μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές πρέπει να μην έχουν απουσιάσει περισσότερες από τρεις (3) φορές ανά μάθημα. Σε διαφορετική περίπτωση, πρέπει να παρακολουθήσουν εκ νέου το συγκεκριμένο μάθημα στο εξάμηνο που προσφέρεται. Στην περίπτωση αυτή παρατείνεται αυτοδικαίως η διάρκεια φοίτησης.

β) Να υποβάλλουν μέσα στις τασσόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες για κάθε μάθημα.

γ) Να προσέρχονται στις προγραμματισμένες εξετάσεις.

δ) Να υποβάλλουν, εντός της προθεσμίας που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., τη δήλωση με τα μαθήματα που επιθυμούν να παρακολουθούν κάθε εξάμηνο.

ε) Να υποβάλουν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., πριν από την αξιολόγηση της Μ.Δ.Ε., υπεύθυνη δήλωση ότι σε αυτήν δεν περιέχονται στοιχεία λογοκλοπής.

στ) Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Π.Μ.Σ., καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

ζ) Οι υπότροφοι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι επιπλέον υποχρεωμένοι, με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, να προσφέρουν τις υπηρεσίες που τους ανατίθενται στα μαθήματα, στα εργαστήρια και στην έρευνα για το Π.Μ.Σ.

Η μη τήρηση όλων των παραπάνω χωρίς σοβαρή και τεκμηριωμένη δικαιολογία αποτελεί λόγο διαγραφής του μεταπτυχιακού φοιτητή από το πρόγραμμα.

Άρθρο 9

Δικαίωμα Δωρεάν Φοίτησης-Υποτροφίες

Μεταπτυχιακοί φοιτητές δύνανται να φοιτούν δωρεάν, εφόσον πληρούν οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια. Προϋπόθεση για τη χορήγηση του δικαιώματος είναι η κατοχή πτυχίου ή διπλώματος πρώτου κύκλου που αντιστοιχεί στο βαθμό ίσου ή ανώτερου του επτάμισι (7,5/10). Ο συνολικός αριθμός των δικαιούχων δεν δύναται να υπερβαίνει τον αριθμό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών ανά έτος.

Η υποβολή των αιτήσεων για τη δωρεάν φοίτηση ανά Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το παρόν πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εισδοχής των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Π.Μ.Σ.

Δικαίωμα δωρεάν φοίτησης έχει ο μεταπτυχιακός φοιτητής του Π.Μ.Σ. που πληροί την προϋπόθεση της παρ. 1, εφόσον ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια:

α) Ο μέσος όρος του αθροίσματος των φορολογητέων εισοδημάτων των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του συνόλου των μελών της οικογένειας του αιτούντος την απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης, ήτοι του ίδιου του αιτούντος, των γονέων του, ανεξαρτήτως αν κάνουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, και των αδελφών του έως είκοσι έξι (26) ετών, εφόσον είναι άγαμοι και έχουν ίδιο φορολογητέο εισόδημα κατά την έννοια του άρθρου 7 του ν. 4172/2013 (Α' 167), δεν υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), αν ο αιτών δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι άγαμος ή δεν έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.

β) Ο μέσος όρος του ατομικού φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., αν ο αιτών έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του.

γ) Ο μέσος όρος του αθροίσματος του φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος την απαλλαγή από τέλη φοίτησης και του ή της συζύγου ή συμβιούντος του, εφόσον είναι έγγαμος ή έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, ανεξαρτήτως αν υποβάλλουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Αν ο αιτών την απαλλαγή δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι τέκνο τρίτεκνης ή πολύτεκνης οικογένειας ή τέκνο άγαμου γονέα ή ορφανός τουλάχιστον από έναν (1) γονέα ή άτομο με αναπηρία ή μέλος νοικοκυριού με άτομο με αναπηρία δύναται να αιτηθεί την απαλλαγή κατά το ήμισυ (50%) από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης, εφόσον ο μέσος όρος στην περ. α) υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) και δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος.

Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

Η δυνατότητα απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης παρέχεται αποκλειστικά για τη φοίτηση σε ένα (1) Π.Μ.Σ. που οργανώνεται από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής.

Το παρόν δεν εφαρμόζεται σε πολίτες τρίτων χωρών.

Εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες λειτουργίας του, το Π.Μ.Σ. θα δώσει μία (1) υποτροφία στον πρώτο στη σειρά κατάταξης μεταπτυχιακό φοιτητή του κατά την εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. Η υποτροφία έχει τη μορφή της απαλλαγής από την καταβολή όλων των τελών φοίτησης στο Π.Μ.Σ.

Άρθρο 10

Πρόγραμμα Σπουδών

Α. ΔΟΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Το Π.Μ.Σ. διαρθρώνεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Σε καθένα από το πρώτο (Α') και το δεύτερο (Β') εξάμηνο προσφέρονται οκτώ (8) μαθήματα, εκ των οποίων ο μεταπτυχιακός φοιτητής πρέπει να επιλέξει τέσσερα (4) μαθήματα σε κάθε εξάμηνο. Στο τρίτο (Γ') εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εκπονούν τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.).

2. Εφόσον ο μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέξει τουλάχιστον τέσσερα (4) συνολικά μαθήματα που ανήκουν σε μια ειδίκευση, στα οποία περιλαμβάνεται το υποχρεωτικό μάθημα κάθε ειδίκευσης, και εκπονήσει τη Μ.Δ.Ε. σε συναφές αντικείμενο, λαμβάνει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Νομικών Σπουδών» στη συγκεκριμένη ειδίκευση. Σε διαφορετική περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής λαμβάνει ενιαίο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Νομικών Σπουδών».

3. Η επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του προγράμματος είναι η ελληνική και η γλώσσα εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική.

4. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις ώρες διδασκαλίας και τις ακαδημαϊκές πιστωτικές μονάδες ανά μάθημα και στο σύνολο του προγράμματος. Κάθε ECTS αντιστοιχεί σε είκοσι επτά (27) ώρες φόρτου εργασίας.

Περιγραφή		Ώρες		ECTS
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	Οκτώ (8) μαθήματα εκ των οποίων κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει τα τέσσερα (4)	39 ώρες - 7,5 credits/μάθημα	156	30

Περιγραφή		Ώρες		ECTS
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	Οκτώ (8) μαθήματα εκ των οποίων κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει τα τέσσερα (4)	39 ώρες - 7,5 credits/μάθημα	156	30
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία			30
Σύνολο				90

5. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι ενενήντα (90).

Το αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων ανά εξάμηνο διαμορφώνεται ως εξής:

Α' Εξάμηνο:

Μαθήματα	ECTS
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ - Υποχρεωτικό)	7,5
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΔΕΕ, ΙΔΔ)	7,5
Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί (ΔΕΕ, ΔΔΔ, ΙΔΔ)	7,5
Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις (ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5
Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Διεθνής δικαστική και διαιτητική επίλυση διαφορών (ΙΔΔ - Υποχρεωτικό)	7,5
Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου (ΔΔΔ)	7,5
Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).	7,5
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις Έννοιες και Εφαρμογές (ΔΔΔ - Υποχρεωτικό)	7,5

Β' Εξάμηνο:

Μαθήματα	ECTS
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΔΕΕ)	7,5
Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης. (ΔΕΕ, ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5
Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις (ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5
Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου (ΙΔΔ)	7,5
Διπλωματική Ιστορία «Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη της Λισσαβόνας» (ΔΕΕ, ΔΔΔ)	7,5
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το Νομικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΔΕΕ, ΔΔΔ)	7,5
Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών (ΙΔΔ)	7,5
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο - Σύγχρονα Ζητήματα (ΔΔΔ)	7,5

6. Για τη λήψη ειδίκευσης στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο πρώτο (Α') εξάμηνο, το υποχρεωτικό μάθημα «Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και στο σύνολο των σπουδών τους (Α' και Β' εξάμηνο), τουλάχιστον τρία (3) εκ των μαθημάτων: α) Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, β) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί, γ) Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δ) Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, ε) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, στ) Διπλωματική Ιστορία «Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη της Λισσαβόνας» και ζ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το Νομικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

7. Για τη λήψη ειδίκευσης στο Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και στο Δίκαιο των Διεθνών Συναλλαγών (ΙΔΔ), οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο πρώτο (Α') εξάμηνο το υποχρε-

ωτικό μάθημα «Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Διεθνής δικαστική και διαιτητική επίλυση διαφορών» και στο σύνολο των σπουδών τους (Α' και Β' εξάμηνο), τουλάχιστον τρία (3) εκ των μαθημάτων: α) Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης β) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί, γ) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις, δ) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, ε) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις, στ) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου και ζ) Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών.

8. Για τη λήψη ειδίκευσης στο Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο (ΔΔΔ), οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο πρώτο (Α') εξάμηνο, το υποχρεωτικό μάθημα «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις Έννοιες και Εφαρμογές» και στο σύνολο των σπουδών τους (Α' και Β' εξάμηνο), τουλάχιστον τρία (3) εκ των μαθημάτων: α) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί, β) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις, γ) Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου, δ) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, ε) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις, στ) Διπλωματική Ιστορία «Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη της Λισσαβόνας», ζ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το Νομικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο- Σύγχρονα Ζητήματα.

9. Τα μαθήματα διεξάγονται με φυσική παρουσία, εκτός των περιπτώσεων που ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α' Εξάμηνο

1. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα στην ειδίκευση του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κύριο αντικείμενο του μαθήματος είναι το νομικό πλαίσιο των σχέσεων του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξετάζονται οι θεμελιώδεις αρχές που διέπουν αυτό το πλαίσιο και ειδικότερα τα ζητήματα της άμεσης ισχύος, της υπεροχής και της αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στην εθνική έννομη τάξη των κρατών μελών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο ζήτημα της αποτελεσματικής εφαρμογής των οδηγιών. Εξετάζεται επίσης η συνεργασία των εθνικών δικαστηρίων με το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της προδικαστικής παραπομπής, καθώς επίσης το θέμα της ευθύνης των κρατών μελών για τη μη συμμόρφωσή τους με το δίκαιο της Ένωσης. Στο πλαίσιο επίσης του συγκεκριμένου μαθήματος εξετάζονται και οι σχέσεις του διεθνούς δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης. Η εμβάθυνση στα εν λόγω ζητήματα πραγματοποιείται κυρίως μέσα από την ανάλυση της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ένωσης και κάποιων αποφάσεων εθνικών δικαστηρίων. Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι συμμετέχοντες με τους τρόπους αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την προνομιακή αντιμετώπιση του από τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν (Γνώση) τις θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως την αρχή της υπεροχής και της άμεσης εφαρμογής.

2. Εξηγούν και ερμηνεύουν (Κατανόηση) τον ρόλο των αρχών αυτών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης και τη σχέση τους με την κυριαρχία και τις έννομες τάξεις των κρατών μελών.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τις θεμελιώδεις αρχές και τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου σε πρακτικά νομικά ζητήματα, όπως η εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ από τα εθνικά δικαστήρια και οι υποχρεώσεις των κρατών-μελών.

4. Αναλύουν (Ανάλυση) τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων, εντοπίζοντας τη συμβολή τους στην εξέλιξη και ερμηνεία των συνταγματικών αρχών του ενωσιακού δικαίου.

5. Αξιολογούν και συνθέτουν (Αξιολόγηση - Σύνθεση) διαφορετικές θεωρητικές και νομολογιακές προσεγγίσεις σχετικά με την ευθύνη των κρατών μελών και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών στο πλαίσιο του δικαίου της ΕΕ, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες θέσεις και επιχειρήματα.

2. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης

Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ειδίκευσης Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών.

Το μάθημα αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και σε ειδικότερη ενότητα την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Αναφέρεται, επίσης, σε ζητήματα που αφορούν την προσωπική κατάσταση καθώς και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των προσώπων, σε θέματα για τη θέση των προσώπων σε περιπτώσεις διεθνών εντάσεων ή πολέμων, σε θέματα δημόσιας τάξης, ασφάλειας και υγείας, στην ελεύθερη κυκλοφορία

των προσώπων κατόπιν του BREXIT, καθώς και στην πολιτική ασύλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κανονισμός «Δουβλίνο III» και διάλογος των ευρωπαίων δικαστών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν (Γνώση) τις θεμελιώδεις ελευθερίες που απορρέουν από την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.

2. Κατανοούν και εξηγούν (Κατανόηση) τη νομική και πρακτική διάκριση μεταξύ οικονομικά ενεργών και οικονομικά ανενεργών πολιτών της Ένωσης, καθώς και τις συνέπειες της διάκρισης αυτής για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τις σχετικές διατάξεις του πρωτογενούς και παράγωγου ενωσιακού δικαίου σε υποθετικά ή πραγματικά νομικά ζητήματα που αφορούν τη διαμονή, την απασχόληση ή τον περιορισμό των δικαιωμάτων κυκλοφορίας πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους.

4. Αναλύουν (Ανάλυση) τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, την κατάργηση των εσωτερικών συνοριακών ελέγχων και τις πολιτικές ασύλου και μετανάστευσης.

5. Αξιολογούν και συνθέτουν (Αξιολόγηση - Σύνθεση) διαφορετικές θεωρητικές και νομολογιακές προσεγγίσεις ως προς την ισορροπία μεταξύ της ελεύθερης κυκλοφορίας και της ανάγκης διασφάλισης της δημόσιας τάξης, ασφάλειας και υγείας, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες θέσεις και προτάσεις πολιτικής.

3. Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί

Προσφέρεται σε όλες τις ειδικεύσεις.

Θεματικές: Σκοποί του Συγκριτικού Δικαίου - Φιλοσοφικές προσεγγίσεις του Συγκριτικού Δικαίου - Συγκριτική Μέθοδος - Το πρόβλημα των νομικών μεταφυτεύσεων - Οι ταξινομήσεις των δικαίων σε μεγάλες οικογένειες - Η Αγγλοαμερικανική οικογένεια και η Ευρωπαική οικογένεια δικαίων - Δίκαια που δεν ανήκουν στο Δυτικό νομικό πολιτισμό: Ισλαμικό Δίκαιο και Δίκαια της Άπω Ανατολής.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Περιγράφουν (Γνώση) τις βασικές μεθόδους και αρχές του συγκριτικού δικαίου, καθώς και τα κύρια χαρακτηριστικά των κυριότερων νομικών πολιτισμών.

2. Αναπτύσσουν (Κατανόηση) την ικανότητα να ερμηνεύουν και να αποσαφηνίζουν αλλοδαπές νομικές έννοιες και θεσμούς μέσα στο δικό τους κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.

3. Χρησιμοποιούν (Εφαρμογή) συγκριτικές τεχνικές για την ανίχνευση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ διαφόρων έννομων τάξεων και για τη σύγκρισή τους με το ελληνικό δίκαιο.

4. Διερευνούν (Ανάλυση) θεωρητικά ζητήματα της συγκριτικής νομικής επιστήμης, όπως η μεταφορά νομικών εννοιών, η συγκρισιμότητα των συστημάτων και η κατηγοριοποίηση των δικαίων σε οικογένειες.

5. Συνθέτουν και τεκμηριώνουν (Σύνθεση - Αξιολόγηση) επιστημονικά επιχειρήματα σχετικά με τη συμβολή της συγκριτικής νομικής έρευνας στην κατανόηση, την αξιολόγηση και την εξέλιξη των δικαίων, αναγνωρίζοντας τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς κάθε μεθοδολογικής προσέγγισης.

4. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις

Προσφέρεται στις ειδικεύσεις του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών, και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Οι έννοιες της κίνησης των κεφαλαίων, της ξένης άμεσης επένδυσης και της καλυπτόμενης επένδυσης. Πηγές διεθνούς επενδυτικού δικαίου: Διεθνές δίκαιο, Εθνικό δίκαιο, επενδυτικοί κώδικες και η περίπτωση της Ελλάδας. Κρατικές Συμβάσεις και αδειοδοτήσεις. Οι διμερείς συμβάσεις προώθησης και αμοιβαίας προστασίας των επενδύσεων. Οι συμβάσεις ελεύθερου εμπορίου και οι επενδύσεις. Market access. Η ασφάλιση των ξένων επενδύσεων. Η προστασία των ξένων επενδύσεων. Τα standard μεταχείρισης των ξένων επενδύσεων. Επενδυτικοί κίνδυνοι και η αντιμετώπισή τους. Η προστασία του περιβάλλοντος και η συμμόρφωση των ξένων επενδυτών προς την περιβαλλοντική νομοθεσία του τόπου υποδοχής της επένδυσης. Μηχανισμοί επίλυσης των διεθνών επενδυτικών διαφορών. Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Ξένων Επενδύσεων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν και περιγράφουν (Γνώση - Κατανόηση) τις θεμελιώδεις αρχές και πηγές του διεθνούς δικαίου επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των διμερών και πολυμερών επενδυτικών συμφωνιών.

2. Αντιλαμβάνονται και εξηγούν (Κατανόηση) τη λειτουργία των θεσμών και μηχανισμών προστασίας επενδυτών (ICSID, UNCITRAL) και τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο.

3. Αξιοποιούν (Εφαρμογή) διεθνή νομικά κείμενα και νομολογία για την επίλυση υποθετικών ή πραγματικών ζητημάτων που σχετίζονται με επενδυτικές διαφορές και προστασία ξένων επενδύσεων.

4. Διερευνούν και συγκρίνουν (Ανάλυση) το κανονιστικό πλαίσιο των ξένων επενδύσεων σε διεθνές επίπεδο, εντοπίζοντας συγκλίσεις, αποκλίσεις και αλληλεπιδράσεις.

5. Αποτιμούν και τεκμηριώνουν (Αξιολόγηση - Σύνθεση) την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μηχανισμών προστασίας και επίλυσης επενδυτικών διαφορών, διατυπώνοντας προτάσεις για βελτίωση της θεσμικής συνοχής και της νομικής ασφάλειας των επενδυτών.

5. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Διεθνής δικαστική και διαιτητική επίλυση διαφορών

Αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα στην ειδίκευση του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών.

Θεματικές: Επίλυση ιδιωτικών διεθνών διαφορών: Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων, Κανονισμοί Βρυξέλλες Ια (αστικές και εμπορικές υποθέσεις), Βρυξέλλες ΙΙβ (γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας) και 650/2012 (κληρονομική διαδοχή).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Περιγράφουν και ερμηνεύουν (Γνώση - Κατανόηση) τις αρχές, διαδικασίες και θεσμούς που διέπουν τη δικαστική και διαιτητική επίλυση ιδιωτικών διαφορών με στοιχείο αλλοδαπότητας.

2. Εξηγούν και συσχετίζουν (Κατανόηση - Εφαρμογή) τα ζητήματα διεθνούς δικαιοδοσίας, εφαρμοστέου δικαίου και αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων με το διεθνές, ενωσιακό και εθνικό δικαιοδοτικό πλαίσιο.

3. Αναλύουν (Ανάλυση) τις διαφορές μεταξύ δικαστικής και διαιτητικής επίλυσης ιδιωτικών διεθνών διαφορών, εξετάζοντας τη λειτουργία των ρητρών διαιτησίας, των κανόνων αναγνώρισης και εκτέλεσης διαιτητικών αποφάσεων και των εφαρμοστέων διεθνών συμβάσεων, όπως της Σύμβασης της Νέας Υόρκης.

4. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) θεωρητικές γνώσεις και νομολογιακές αρχές στην επεξεργασία πρακτικών υποθέσεων, συντάσσοντας σχετικά επιστημονικά κείμενα και υπομνήματα.

5. Αξιολογούν και προσεγγίζουν συνθετικά (Αξιολόγηση - Σύνθεση) τους υφιστάμενους μηχανισμούς επίλυσης ιδιωτικών διαφορών με στοιχείο αλλοδαπότητας και να προτείνουν λύσεις αναφορικά με τα καθ' έκαστον διαπιστούμενα προβλήματα.

6. Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου

Μπορεί να επιλεγεί από την ειδίκευση Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να εμβαθύνουν στην ιστορία των διεθνών σχέσεων κατά την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου και, ειδικότερα, στην εξέλιξη διεθνών κρίσεων και την αντιμετώπισή τους από τις εμπλεκόμενες δυνάμεις και τους διεθνείς οργανισμούς. Ως άξονες χρησιμεύουν οι ακόλουθες ευρύτερες θεματικές:

1. Τα πυρηνικά όπλα, το ενδεχόμενο της χρήσης τους και ο έλεγχος των πυρηνικών εξοπλισμών.

2. Επεμβάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών σε τρίτες χώρες και κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου.

3. Η προσέγγιση ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας.

4. Επεμβάσεις της Σοβιετικής Ένωσης σε τρίτες χώρες και κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου.

5. Ο τερματισμός του Ψυχρού Πολέμου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Γνωρίζουν την εξέλιξη των σημαντικότερων διεθνών ζητημάτων από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

2. Αναγνωρίζουν τους σημαντικότερους δρώντες και παράγοντες που συνέβαλαν στην εκδήλωση, κλιμάκωση και τερματισμό διεθνών κρίσεων την ίδια περίοδο.

3. Ίεραρχούν τη σχετική σημασία πολιτικών, στρατιωτικών και οικονομικών παραμέτρων για την πορεία των διεθνών σχέσεων.

4. Αξιολογούν και αξιοποιούν πληροφορίες για τις μεταπολεμικές διεθνείς σχέσεις.

5. Διαθέτουν επαρκές ιστορικό υπόβαθρο για την κατανόηση προσεγγίσεων στα διεθνή φαινόμενα από τη σκοπιά τόσο του Διεθνούς Δικαίου όσο και των Διεθνών Σχέσεων.

7. Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως διαμορφώνεται μετά τη θέση σε ισχύ του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, προσεγγίζεται μέσω της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των εθνικών δικαστηρίων, ιδίως του Συμβουλίου της Επικρατείας, που εφαρμόζουν τον Χάρτη. Το σεμινάριο διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται, συνοπτικά, η νομολογία του Δικαστηρίου για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσω των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, όπως διαμορφώθηκε πριν τη θέση σε ισχύ του Χάρτη. Στη δεύτερη αναλύονται οι γενικές διατάξεις του Χάρτη, με έμφαση στο πεδίο εφαρμογής του και, ιδίως, στη δέσμευση των κρατών μελών από το Χάρτη, στο εύρος της προστασίας που παρέχει και στη σχέση του επιπέδου προστασίας του Χάρτη με το επίπεδο που εγγυάται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση και τα εθνικά συντάγματα. Στο πλαίσιο της τρίτης

ενότητας σχολιάζεται η εφαρμογή του Χάρτη σε σχέσεις ιδιωτικού δικαίου, μαζί με τις γενικές αρχές του δικαίου της ΕΕ και με πράξεις του παράγωγου δικαίου. Στην τελευταία ενότητα γίνεται αναφορά στη νομολογία των εθνικών δικαστηρίων που αφορά την εφαρμογή του Χάρτη.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Γνωρίζουν το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και τις σχέσεις του με την ΕΣΔΑ και τους εθνικούς συνταγματικούς κανόνες προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
2. Επιλύουν νομικά ζητήματα που εμπλέκουν τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.
3. Έχουν εποπτεία της σχετικής με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων.

8. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις Έννοιες και Εφαρμογές

Αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα για την ειδίκευση του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Το μάθημα στοχεύει στην κατανόηση προχωρημένων εννοιών του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου και την περαιτέρω εμβάθυνση σε αυτές. Μέσα από την παρουσίαση των εν λόγω εννοιών του ΔΔΔ και των πρακτικών εφαρμογών τους προσφέρεται η εξειδικευμένη θεώρηση του γνωστικού αντικειμένου ώστε να γίνουν κατανοητές οι συναφείς θεωρητικές προκλήσεις και η σχετική διεθνολογική πρακτική. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται έννοιες όπως η κρατική κυριαρχία, η διεθνής νομική προσωπικότητα, η αυτοδιάθεση και η κρατογένεση, μορφές εκδήλωσης συναίνεσης, η κανονιστική ιεραρχία, θέματα αποτελεσματικότητας και νομιμότητας, το έννομο συμφέρον, η νομική διαφορά, η εξωεδαφικότητα, η καλή πίστη, η κατάχρηση δικαιώματος και το περιθώριο εκτίμησης. Στόχος είναι κάθε χρονιά να εξετάζονται εκείνες οι έννοιες για τις οποίες υπάρχουν τρέχουσες ή πρόσφατες εξελίξεις που απασχολούν τη διεθνολογική κοινότητα τόσο αναφορικά με το Γενικό Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο όσο και με ειδικούς τομείς του, όπως το Δίκαιο Προστασίας των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Ελευθεριών, το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο, το Διεθνές Ποινικό Δίκαιο ή το Διεθνές Περιβαλλοντικό Δίκαιο. Το μάθημα απευθύνεται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που επιθυμούν να αποκτήσουν στιβαρή γνώση των θεμελίων του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου αλλά και σε αυτούς που ενδιαφέρονται για τις σύγχρονες εφαρμογές του.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Οριοθετούν και εμβαθύνουν σε θεμελιώδεις έννοιες όπως η κρατική κυριαρχία, η διεθνής νομική προσωπικότητα, η αυτοδιάθεση, η διεθνής θεσμική οργάνωση, η αδικοπρακτική διεθνής ευθύνη και ο διεθνής συνταγματισμός στο πλαίσιο του δημόσιου διεθνούς δικαίου, επιδεικνύοντας κατανόηση και περαιτέρω εμβάθυνση σε επίπεδο γνώσεων.
2. Αναλύουν και εφαρμόζουν διάφορες μορφές εκδήλωσης συναίνεσης, όψεις της κανονιστικής ιεραρχίας, ζητήματα αποτελεσματικότητας και νομιμότητας, θέματα διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και προκλήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη διεθνοπολιτική επικαιρότητα, επιδεικνύοντας δεξιότητες κατανόησης και εφαρμογής σε επίπεδο ανάλυσης.
3. Κατανοούν και αξιολογούν σύνθετες νομικές διαφορές, την άσκηση δικαιοδοσίας/αρμοδιότητας από δικαιοδοτικά και μη δικαιοδοτικά όργανα, το ζήτημα της εξωεδαφικότητας, το έννομο συμφέρον και αρχές όπως η καλή πίστη, η κατάχρηση δικαιώματος, η επικουρικότητα και το περιθώριο εκτίμησης.
4. Συνθέτουν και συζητούν σύγχρονες θεματικές και πρόσφατες εξελίξεις στο διεθνές δίκαιο, ιδίως σε επιμέρους τομείς όπως η προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, το διεθνές ποινικό δίκαιο και το διεθνές περιβαλλοντικό δίκαιο.

Β' Εξάμηνο

1. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης

Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το αντικείμενο του μαθήματος καλύπτει την ιστορική εξέλιξη και το σημερινό στάδιο της ΟΝΕ, όπως διαμορφώθηκε μετά την οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας, από τη σκοπιά των ρυθμίσεων του πρωτογενούς και του παράγωγου ενωσιακού δικαίου και της σχετικής νομολογίας του ΔΕΕ. Εξετάζονται οι εξής ενότητες: α) η εξέλιξη της οικονομικής συνεργασίας από την Κοινή Αγορά στην ΟΝΕ, β) το πρωτογενές δίκαιο της ΟΝΕ (ειδικότερα, η σχέση Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής, οι αρμοδιότητες της Ένωσης στο πεδίο της οικονομικής και της νομισματικής πολιτικής, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών), γ) η οικονομική κρίση και η εξέλιξη της ΟΝΕ (η αναθεώρηση του πρωτογενούς δικαίου και η διαμόρφωση του δευτερογενούς δικαίου, οι θεσμοί διακρατικής συνεργασίας και τα μέσα άσκησης πολιτικής της ΕΚΤ) και δ) το δίκαιο της Τραπεζικής Ένωσης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Περιγράφουν και εξηγούν (Γνώση - Κατανόηση) τους στόχους, τα θεμέλια και τα διαδοχικά στάδια συγκρότησης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, καθώς και τη θεσμική της διάρθρωση στο πλαίσιο του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Αναλύουν (Ανάλυση) τις αιτίες, τις διαστάσεις και τις επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007-2008, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο επηρέασε τη σταθερότητα και τη λειτουργία της ζώνης του ευρώ.

3. Αποτιμούν και τεκμηριώνουν (Αξιολόγηση) τη νομιμότητα και τη συμβατότητα των ευρωπαϊκών μέτρων αντιμετώπισης της κρίσης, όπως ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) και το Δημοσιονομικό Σύμφωνο, με το πρωτογενές και παράγωγο ενωσιακό δίκαιο.

4. Συσχετίζουν και ερμηνεύουν (Κατανόηση - Εφαρμογή) τη λειτουργία των θεσμών οικονομικής διακυβέρνησης (ΕΚΤ, Eurogroup, Ευρωπαϊκή Επιτροπή) και τον ρόλο τους στη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής της Ένωσης.

5. Αξιοποιούν και συνθέτουν (Σύνθεση - Κριτική Σκέψη) θεωρητικές και νομολογιακές προσεγγίσεις για να ερμηνεύσουν τις διεργασίες εμβάθυνσης της ΟΝΕ και την πορεία προς την τραπεζική ένωση, αναπτύσσοντας τεκμηριωμένες προτάσεις πολιτικής ή νομικής μεταρρύθμισης.

2. Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης

Προσφέρεται σε όλες τις ειδικεύσεις.

Θεματικές: I. Θεμελιώδεις έννοιες: Η έννοια της ισότητας και της διάκρισης - Διεθνείς υπερεθνικές και συνταγματικές πηγές του Δικαίου μη Διάκρισης - Οι εκδοχές της ισότητας και η επίδρασή τους στις μορφές διάκρισης. II. Οι λόγοι διάκρισης: Διακρίσεις με βάση την θρησκεία, το φύλο, την εθνοτική και φυλετική καταγωγή, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την αναπηρία, την ηλικία και πολλαπλές διακρίσεις.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Προσδιορίζουν (Γνώση) τις βασικές έννοιες, πηγές και αρχές του δικαίου της μη διάκρισης στο διεθνές, ευρωπαϊκό και συγκριτικό πλαίσιο, καθώς και τα κύρια στάδια της ιστορικής του εξέλιξης.

2. Ερμηνεύουν (Κατανόηση) τους τρόπους με τους οποίους οι αρχές της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων εκδηλώνονται στα διαφορετικά νομικά συστήματα, με ιδιαίτερη αναφορά στις λύσεις που προκρίνονται εκ μέρους των αγγλοαμερικανικών και ηπειρωτικών δικαιοκώπων παραδόσεων.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) συγκριτικές μεθόδους για την εξέταση και αξιολόγηση νομοθετικών ρυθμίσεων, θεσμών και μηχανισμών προστασίας κατά των διακρίσεων, αντλώντας παραδείγματα από το ενωσιακό, το διεθνές και το εθνικό κανονιστικό πλαίσιο.

4. Διερευνούν και αποτιμούν (Ανάλυση - Αξιολόγηση) τη διαδικασία μεταφοράς νομικών εννοιών και θεσμών (legal transplants) στο πεδίο του δικαίου της μη διάκρισης, αναγνωρίζοντας τις θεωρητικές προκλήσεις και τις πρακτικές συνέπειες της συγκρισιμότητας.

5. Αναπτύσσουν και διατυπώνουν (Σύνθεση - Κριτική Σκέψη) τεκμηριωμένες απόψεις σχετικά με τη συμβολή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διαμόρφωση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού προτύπου προστασίας έναντι των διακρίσεων, προτείνοντας ερμηνευτικές λύσεις ή και θεσμικές βελτιώσεις.

3. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις

Προσφέρεται στις ειδικεύσεις Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών, και Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Σχεδιασμός, αξιολόγηση και υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων (investment projects). Το επιχειρηματικό σχέδιο (business plan), το επενδυτικό κόστος (investment cost) και η κάλυψή του. Οι πηγές της χρηματοδότησης του κόστους υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων. Contracting for infrastructure projects. Η περιβαλλοντική παράμετρος στην υλοποίηση διεθνών επενδυτικών σχεδίων μεγάλων έργων υποδομών. Οι χρηματοδοτικές συμβάσεις για την χρηματοδότηση του κόστους υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων. Project financing. Χρηματοδοτήσεις διεθνών αναπτυξιακών τραπεζών. (Multilateral Development Banks). Διεθνής Αναπτυξιακή Συνεργασία (Financing for Development). Συστήματα διαχείρισης της χορήγησης αναπτυξιακής βοήθειας. Η Χρηματοδότηση της Ανάπτυξης (Monterrey Consensus). Οι Βιώσιμοι Αναπτυξιακοί Στόχοι (Sustainable Development Goals).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Κατανοούν και αποσαφηνίζουν (Γνώση - Κατανόηση) τις βασικές αρχές και το πεδίο εφαρμογής του διεθνούς οικονομικού δικαίου που διέπει τη χρηματοδότηση επενδύσεων.

2. Εξετάζουν και συσχετίζουν (Κατανόηση - Ανάλυση) τους μηχανισμούς διεθνούς χρηματοδότησης, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις επενδυτικές συμφωνίες υπό το πρίσμα των διεθνών και ενωσιακών ρυθμίσεων.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τη θεωρητική γνώση στην πράξη, επιλύοντας σύνθετα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν από τη σύναψη, εκτέλεση ή χρηματοδότηση επενδυτικών συμβάσεων.

4. Αναλύουν και ερμηνεύουν (Ανάλυση) πραγματικές ή υποθετικές μελέτες περίπτωσης, αξιολογώντας τη συμβατότητα των επενδυτικών σχεδίων με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές νομικές απαιτήσεις.

5. Συνθέτουν και διατυπώνουν (Σύνθεση - Κριτική Σκέψη) εμπειριστατωμένες γνωμοδοτήσεις ή προτάσεις πολιτικής σχετικά με τη νομική υποστήριξη έργων επενδύσεων, τη ρύθμιση της διεθνούς χρηματοδότησης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επενδυτικών σχεδίων.

4. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου

Προσφέρεται στην ειδίκευση του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών.

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εμβάθυνση σε ζητήματα που ανακύπτουν κατά τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου κατ' εφαρμογή των κανόνων συγκρούσεως (συνδέσεως) του ΑΚ (άρθρα 4-33), Συμβάσεων της Χάγης και του ΙΔΔ της ΕΕ [Κανονισμοί Ρώμη Ι (συμβατικές ενοχές), Ρώμη ΙΙ (εξωσυμβατικές ενοχές), 1259/2010 (διαζύγιο), 4/2009 (διατροφές), 1103 και 1104/2016 (περιουσιακές σχέσεις συζύγων και καταχωρισμένων συντρόφων) και 650/2012 (κληρονομική διαδοχή)]. Οι επί μέρους θεματικές καλύπτουν τόσο παλαιότερα γνωστές βιοτικές σχέσεις όσο και νεοφανείς που ανακύπτουν από τις νέες τεχνολογίες.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν και αποσαφηνίζουν (Γνώση - Κατανόηση) τις θεμελιώδεις έννοιες του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και τις μεθόδους προσδιορισμού του εφαρμοστέου δικαίου σε διαφορές με στοιχείο αλλοδαπότητας.

2. Εξετάζουν και συγκρίνουν (Κατανόηση - Ανάλυση) τις λειτουργίες των κανόνων σύνδεσης και τα διαφορετικά συστήματα επιλογής δικαίου, με έμφαση στους ευρωπαϊκούς κανονισμούς.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τις βασικές έννοιες που συνθέτουν την τυπολογία του κανόνα σύνδεσης (σύνδεσμος, συνδετέα έννοια, εφαρμοστέο δίκαιο), αλλά και γενικές έννοιες του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, όπως της δημόσιας τάξης και των κανόνων άμεσης εφαρμογής στην επίλυση υποθέσεων ιδιωτικού διεθνούς χαρακτήρα.

4. Αναλύουν και τεκμηριώνουν (Ανάλυση - Αξιολόγηση) τις συνέπειες της επιλογής δικαίου από τα μέρη, λαμβάνοντας υπόψη τις σχέσεις μεταξύ εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών κανόνων.

5. Συνθέτουν και διαμορφώνουν (Σύνθεση - Κριτική Σκέψη) πρακτικές και θεωρητικές λύσεις σε υποθέσεις εφαρμοστέου δικαίου, επιδεικνύοντας ικανότητα άρθρωσης νομικού συλλογισμού και πρακτικής εφαρμογής των κανόνων του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου.

5. Διπλωματική Ιστορία «Η πορεία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη της Λισαβόνας»

Προσφέρεται στις ειδικεύσεις του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να εμβαθύνουν στην ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης από την εποχή του μεσοπολέμου, με έμφαση στους κυριότερους σταθμούς αυτής της εξέλιξης, όπως το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Ανασυγκρότησης (Σχέδιο Marshall), οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες της δεκαετίας του 1950, οι διαδοχικές διευρύνσεις, αλλά και οι κρίσεις των Κοινοτήτων, και οι πρωτοβουλίες εμβάθυνσης της ύστερης δεκαετίας του 1980 που οδήγησαν στην Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις διαδοχικές αναθεωρήσεις της, έως τη Λισαβόνα (2007).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Γνωρίζουν την ιστορική εξέλιξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, μιας εν εξελίξει διαδικασίας που αφορά πολλούς τομείς της ζωής των πολιτών και της λειτουργίας των κρατών τα οποία μετέχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. Κατέχουν γνώσεις απαραίτητες για την κατανόηση της λειτουργίας των ευρωπαϊκών θεσμών και της δικαιοπολιτικής πραγματικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Αντιλαμβάνονται τις ιστορικές διαστάσεις πολλών από τα ζητήματα που και σήμερα αντιμετωπίζουν η Ένωση και τα κράτη μέλη.

4. Προσεγγίζουν τις βασικές θεωρίες ολοκλήρωσης.

5. Γνωρίζουν την ιστορική μέθοδο ανάλυσης των φαινομένων.

6. Μελετούν πολλαπλές πηγές και να συντάσσουν στοχευμένα κείμενα εργασίας.

6. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το Νομικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Προσφέρεται στις ειδικεύσεις του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι το νομικό σύστημα προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων που έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί βάσει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ). Μελετώνται και συζητούνται εκείνες οι αποφάσεις του ΕΔΔΑ που συνιστούν κρίσιμες νομολογιακές τομές στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Εξετάζονται, ανάμεσα σε άλλα, αποφάσεις αναφορικά με το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της δουλείας, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, την ελευθερία έκφρασης, την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, καθώς και του δικαιώματος στην ιδιοκτησία και του δικαιώματος σε δίκαιη

δίκη. Εξετάζονται, επίσης, οι θεσμοί που εγκαθιδρύει το νομικό σύστημα της ΕΣΔΑ με αντικείμενο και σκοπό την εποπτεία επί της συμμόρφωσης των κρατών στις αποφάσεις του ΕΔΔΑ. Το μάθημα επιδιώκει να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με τη λειτουργία του νομικού συστήματος της ΕΣΔΑ και με τον κρίσιμο, πολιτειακής υφής ρόλο που το νομικό αυτό σύστημα αναπτύσσει στην ελληνική έννομη τάξη.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Εξοικειώνονται με το θεσμικό πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, το ιστορικό συγκείμενο της σύναψης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τις Θεμελιώδεις Ελευθερίες (ΕΣΔΑ), τη λειτουργία/δικονομία του Δικαστηρίου στο Στρασβούργο και τη σχετική βάση δεδομένων του τελευταίου

2. Κατανοούν το αξιακό πλαίσιο της ΕΣΔΑ και τη νομολογία του Δικαστηρίου, τόσο την πρόσφατη όσο και εκείνες τις αποφάσεις που αξιολογούνται ως κλασικές και πιλοτικές.

3. Γνωρίζουν σε βάθος την ΕΣΔΑ και τα Πρωτόκολλα της και θα μπορούν να αποτιμήσουν κριτικά το έργο του Δικαστηρίου και τη συμβολή του στην προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων του ανθρώπου, καθώς επίσης και τον διάλογο με τα άλλα ομόλογα περιφερειακά δικαστήρια σε Αμερική και Αφρική.

4. Μπορούν να συντάξουν το κείμενο μιας προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου.

5. Εμβαθύνουν και αξιολογούν κριτικά σημαντικές αποφάσεις που αφορούν στην Ελληνική Πολιτεία και θα παρακολουθούν τον διάλογο του Δικαστηρίου με τα ελληνικά Ανώτατα Δικαστήρια.

7. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών

Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών.

Θεματικές: Δίκαιο και πρακτική των διεθνών εμπορικών συναλλαγών. Νομικά ζητήματα σχετικά με το διεθνές εμπόριο, τη διαιτητική επίλυση διεθνών διαφορών και το διεθνές ομοιόμορφο δίκαιο. Κανονισμός Ρώμη Ι (εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές) και Σύμβαση της Βιέννης για τη διεθνή πώληση κινητών πραγμάτων. Άλλες συμβάσεις.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν και περιγράφουν (Γνώση - Κατανόηση) τις θεμελιώδεις αρχές και κανόνες που διέπουν τις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές, όπως τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τις Διεθνείς Πωλήσεις Αγαθών (CISG) και τους κανόνες της UNCITRAL.

2. Εξηγούν και αποσαφηνίζουν (Κατανόηση) τις νομικές παραμέτρους των διεθνών εμπορικών συμβάσεων, ιδίως ως προς την επιλογή εφαρμοστέου δικαίου και δικαιοδοσίας, καθώς και τη σημασία των σχετικών ρητρών.

3. Αναλύουν και συγκρίνουν (Ανάλυση) τις διαδικασίες δικαστικής και διαιτητικής επίλυσης διεθνών εμπορικών διαφορών, αναγνωρίζοντας τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα κάθε μηχανισμού.

4. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τις αρχές και τους κανόνες του δικαίου διεθνών συναλλαγών σε υποθετικά ή πραγματικά σενάρια, συντάσσοντας υπομνήματα και δημιουργώντας προτάσεις επίλυσης διαφορών με βάση τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

5. Αξιολογούν και τεκμηριώνουν (Αξιολόγηση - Σύνθεση) την αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών.

8. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο—Σύγχρονα Ζητήματα
Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Το μάθημα αντιμετωπίζει τις σύγχρονες προκλήσεις του Δικαίου Χρήσης Βίας, Συλλογικής Ασφάλειας και Δικαίου των Ενόπλων Συρράξεων. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου έχει οδηγήσει σε αμφισβήτηση του κλασικού δόγματος και στην ανάδυση αναθεωρητικών προσεγγίσεων αναφορικά με το Δίκαιο Χρήσης Βίας: η χρήση βίας στον κυβερνοχώρο και οι νέες τεχνολογίες στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας, η αμφισβήτηση του συστήματος συλλογικής ασφάλειας μέσα από την αυτονόμηση των περιφερειακών οργανισμών από τον ΟΗΕ, η χρήση ένοπλου καταναγκασμού από τις επιχειρήσεις υποστήριξης της ειρήνης (peacekeeping), οι διευρυμένες ερμηνείες γύρω από πρακτικές επέμβασης, τα ζητήματα που εγείρονται από τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και η συζήτηση για τη χρήση βίας χαμηλής έντασης, είναι μερικά από τα φλέγοντα ζητήματα που οριοθετούν τις σύγχρονες βάσεις για το Δίκαιο Χρήσης Βίας και Συλλογικής Ασφάλειας. Το μάθημα προσεγγίζει τα παραπάνω αντικείμενα μέσα από τον επιστημονικό διάλογο των διεθνολόγων και δίνει έμφαση στην μελέτη της κρατικής πρακτικής και τις αποφάσεις των διεθνών οργανισμών και των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων. Στο μάθημα εξετάζονται οι σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν το δίκαιο χρήσης ένοπλης βίας, το σύστημα συλλογικής ασφάλειας και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο στη διεθνή έννομη τάξη. Δίνεται έμφαση στις θεμελιώδεις αρχές του *jus ad bellum* και του *jus in bello*, με επικέντρωση στις σύγχρονες προκλήσεις. Παράλληλα, αναλύεται η θεσμική λειτουργία του ΟΗΕ στο πλαίσιο της συλλογικής ασφάλειας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Κατανοήσουν το εθιμικό και συμβατικό ρυθμιστικό πλαίσιο που αφορά στην απαγόρευση της χρήσης ένοπλης βίας, την εξαίρεση του δικαιώματος στη νόμιμη άμυνα και το σύνολο των περιπτώσεων μονομερούς χρήσης ένοπλης βίας που συγκροτούν μια γκριζα περιοχή νομιμότητας, όπως τα αντίποινα, ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας, η ανθρωπιστική επέμβαση, η ευθύνη προστασίας και η προληπτική άμυνα, με ιδιαίτερη έμφαση σε σύγχρονα ζητήματα που αφορούν την έμμεση χρήση βίας ή την διευκόλυνση της χρήσης της από άλλα κράτη.

2. Κατανοήσουν και αξιολογήσουν το δίκαιο της συλλογικής ασφάλειας, όπως θεμελιώνεται και αναπτύσσεται στο πλαίσιο του Χάρτη του ΟΗΕ και της πρακτικής του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ μέσα από τις αποφάσεις του, με ιδιαίτερη έμφαση σε σύγχρονα ζητήματα κυρώσεων και παράκαμψης του συστήματος συλλογικής ασφάλειας.

3. Αντιληφθούν τις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο, με έμφαση στις κυβερνοεπιχειρήσεις, τις υβριδικές απειλές και τις ένοπλες συρράξεις διά αντιπροσώπου (proxy warfare), τα αυτόνομα οπλικά συστήματα και την χρήση τεχνητής νοημοσύνης, το όριο συμμετοχής στην ένοπλη σύρραξη, τις οριακές περιπτώσεις της διάκρισης μαχητών/αμάχων, την εφαρμογή του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στη θάλασσα και το διάστημα, την έννοια της ουδετερότητας, την προστασία του περιβάλλοντος κατά τη διάρκεια ένοπλων συρράξεων, καθώς και τα μέσα επιβολής του ανθρωπιστικού δικαίου.

4. Εκτεθούν στη νομολογία, ειδικά του Διεθνούς Δικαστηρίου Δικαιοσύνης, αναφορικά με τα ζητήματα χρήσης ένοπλης βίας και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και να εξοικειωθούν με τις προκλήσεις των αναδυόμενων απειλών ασφάλειας, όπως ο κυβερνοχώρος και η τεχνητή νοημοσύνη.

5. Διεσδύσουν στους χώρους όπου διασταυρώνεται το jus ad bellum και το jus in bello, και θα εμβαθύνουν σε ζητήματα και πτυχώσεις της χρήσης ένοπλης βίας που επιδρούν στο Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο.

Γ. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (Μ.Δ.Ε.)

1. Εφόσον ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει εξετασθεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα του πρώτου (Α') και του δεύτερου (Β') εξαμήνου του Π.Μ.Σ., μπορεί να ενταχθεί στη διαδικασία εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. Η Μ.Δ.Ε. μπορεί να γραφεί στην ελληνική ή την αγγλική γλώσσα.

2. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να ετοιμάσει προκαταρκτικό περίγραμμα έρευνας και να προτείνει επιβλέποντα καθηγητή από τους διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ., με τη σύμφωνη γνώμη του τελευταίου. Στο περίγραμμα έρευνας πρέπει να προσδιορίζεται το θέμα που θα αναλυθεί, η μεθοδολογία της επιστημονικής του προσέγγισης καθώς και η βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιηθεί. Η αποδοχή της ερευνητικής πρότασης του μεταπτυχιακού φοιτητή από τον επιβλέποντα γίνεται με κριτήριο τη συνάφεια του θέματος με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3. Η Σ.Ε. αποφασίζει τον ορισμό του επιβλέποντα και τη συγκρότηση Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για την αξιολόγηση της Μ.Δ.Ε. Στην Επιτροπή μετέχει ο επιβλέπων καθηγητής. Τα υπόλοιπα δύο (2) μέλη είναι διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ. και πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο της Μ.Δ.Ε.

4. Το θέμα της Μ.Δ.Ε. εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών μελετών που τηρείται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνονται απαραίτητως τα ονοματεπώνυμα του υποψηφίου και του επιβλέποντος, η ημερομηνία έγκρισης του θέματος από τη Σ.Ε. και η ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

5. Ανάλογα με την εξέλιξη της εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής του Εργασίας, ο μεταπτυχιακός φοιτητής ενημερώνει τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος παρακολουθεί, με ημερολόγιο προόδου, αν τηρούνται οι στόχοι και οι προδιαγραφές της έρευνας. Το κείμενο της εργασίας ενδείκνυται να έχει έκταση από δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ως είκοσι χιλιάδες (20.000) λέξεις.

6. Η Μ.Δ.Ε. θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός του προβλεπόμενου γι' αυτήν χρόνου, αναλόγως αν η φοίτηση είναι πλήρης ή μερική (ένα ή δύο εξάμηνα, αντίστοιχα). Ως απώτατος χρόνος υποβολής της εργασίας ορίζεται η 31η Ιανουαρίου και η 1η Ιουνίου, για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο, αντίστοιχως.

7. Όταν περατωθεί η συγγραφή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, αυτή υποβάλλεται σε τρία (3) αντίτυπα στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση.

8. Οι παρουσιάσεις των Μ.Δ.Ε. πραγματοποιούνται σε ημερομηνίες που ορίζονται από τη Σ.Ε., το αργότερο εντός σαράντα (40) ημερών από την κατάθεσή τους. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για την παρουσίαση των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών απευθύνεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

9. Κατά τη διάρκεια της παρουσίας, ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρουσιάζει στην Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή τα κύρια σημεία της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής του Εργασίας με τα συμπεράσματά της. Η παρουσίαση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε (15) λεπτά. Στη συνέχεια, τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής

Επιτροπής υποβάλλουν ερωτήσεις στον μεταπτυχιακό φοιτητή, η συνολική διάρκεια των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί τα τριάντα (30) λεπτά.

10. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας παρουσίασης, η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή διαβιβάζει στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. το Πρακτικό εξέτασης του μεταπτυχιακού φοιτητή και το βαθμό της Μ.Δ.Ε., με κλίμακα βαθμολογίας από μηδέν (0) έως δέκα (10). Σε περίπτωση που η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή κρίνει αναγκαίες αλλαγές ή προσθήκες, η Μ.Δ.Ε. κατατίθεται στο αποθετήριο μόνο μετά από βεβαίωση του επιβλέποντα ότι το τελικό κείμενο συμμορφώνεται με τις συστάσεις της Επιτροπής.

11. Δεν είναι δυνατή η αλλαγή του θέματος της Μ.Δ.Ε. του μεταπτυχιακού φοιτητή, παρά μόνο με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντα καθηγητή. Η αλλαγή θέματος Μ.Δ.Ε. δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση λόγο για παράταση των παραπάνω προθεσμιών.

Άρθρο 11

Τρόπος οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας.

Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

Η διδακτική δραστηριότητα περιλαμβάνει τον καθορισμό του περιεχομένου του μαθήματος στο πλαίσιο της ύλης της ειδικότερης θεματικής του, βιβλιογραφία, σημειώσεις και τρόπο αξιολόγησης.

Τα μαθήματα πραγματοποιούνται με φυσική παρουσία.

Το πρόγραμμα είναι πλήρους και υποχρεωτικής παρακολούθησης για το σύνολο των διδασκόμενων μαθημάτων. Το όριο των δικαιολογημένων και αδικαιολόγητων απουσιών για επαρκή φοίτηση δεν υπερβαίνει τις τρεις (3) για κάθε μάθημα.

Άρθρο 12

Έλεγχος γνώσεων

1. Ο τρόπος αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών για κάθε μάθημα προσδιορίζεται από τον διδάσκοντα στην αρχή του εξαμήνου και γνωστοποιείται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μαζί με το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας του μαθήματος. Ο τρόπος εξέτασης και βαθμολογίας των μεταπτυχιακών φοιτητών πρέπει να διασφαλίζει το αδιάβλητο, την αντικειμενικότητα και τη διαφάνεια.

2. Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,49), Καλώς (6 έως 6,49). Προκειμένου να θεωρηθεί επιτυχής η ολοκλήρωση ενός μαθήματος, θα πρέπει τόσο ο εν λόγω μέσος όρος όσο και ο βαθμός εξετάσεως εκάστου μαθήματος να είναι τουλάχιστον έξι (6). Η αξιολόγηση των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται τη δεύτερη εβδομάδα του Φεβρουαρίου για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και εντός του Ιουνίου για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Όσοι επιτύχουν βαθμολογούνται από το έξι (6) έως το δέκα (10), με δυνατότητα βαθμολόγησης ανά μισή μονάδα, ενώ όσοι αποτύχουν βαθμολογούνται με «Ε» (Επανάληψη). Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων το αργότερο μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών από την ημέρα εξέτασης.

3. Σε περίπτωση βαθμολόγησης με «Ε», που αντιστοιχεί σε βαθμό κάτω από έξι (6), ο μεταπτυχιακός φοιτητής επανεξετάζεται μία (1) μόνο φορά σε επαναληπτική εξέταση που λαμβάνει χώρα τον Σεπτέμβριο για τα μαθήματα τόσο του Α' όσο και του Β' εξαμήνου. Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής το αργότερο μέσα σε διάστημα πέντε (5) ημερών από την ημέρα εξέτασης.

4. Εάν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην επαναληπτική εξέταση, έχει τη δυνατότητα να επαναλάβει το μάθημα κατά το επόμενο εξάμηνο, στο οποίο αυτό έχει προγραμματιστεί να διδαχθεί, χωρίς όμως πλέον να έχει δικαίωμα περαιτέρω εξέτασής του σε περίπτωση αποτυχίας του στην πρώτη εξέταση. Στην εξέταση αυτή ο μεταπτυχιακός φοιτητής δικαιούται να ζητήσει να μην εξεταστεί από τον διδάσκοντα, αλλά από Τριμελή Επιτροπή άλλων μελών Δ.Ε.Π. του ίδιου ή συναφούς αντικειμένου, που ορίζεται από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής. Στην περίπτωση που ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει σε αυτή τη μόνη επανεξέταση διαγράφεται από το πρόγραμμα με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής.

5. Η μη εμφάνιση σε εξέταση εξομοιώνεται με αποτυχία στην εξέταση αυτή.

6. Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της Μ.Δ.Ε.) και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας πολλαπλασιάζονται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που αντιστοιχεί σε κάθε μάθημα ή εργασία και το αποτέλεσμα διαιρείται με τον συνολικό αριθμό πιστωτικών μονάδων.

ζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ.

Συγκεκριμένα:

Βαθμός Δ.Μ.Σ. =

(Βαθμός μαθήματος 1 X ECTS μαθήματος 1 + Βαθμός μαθήματος 2 X ECTS μαθήματος 2 + ... + Βαθμός Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας X ECTS Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας)/ Συνολικός αριθμός ECTS.

Άρθρο 13

Όργανα Διοίκησης του Π.Μ.Σ.

Τα αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

Η Σύγκλητος του Α.Π.Θ., η οποία ασκεί αρμοδιότητες όπως αυτές ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Α.Π.Θ., που αποτελείται από τον Αντιπρύτανη, ως Πρόεδρο, που είναι αρμόδιος για τα ακαδημαϊκά θέματα και από ένα (1) μέλος Διδακτικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) από κάθε Σχολή και ένα μέλος που προέρχεται από τις κατηγορίες μελών, Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.).

Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ., η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 2 του άρθρου 82 του ν. 4957/2022.

Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.), που αποτελείται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. που προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδα καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής με διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Άρθρο 14

Διδάσκοντες

Το διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. ανατίθεται από το αρμόδιο όργανο στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

1. Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.).

2. Ομότιμους Καθηγητές ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

3. Συνεργαζόμενους Καθηγητές.

4. Εντεταλμένους διδάσκοντες.

5. Επισκέπτες Καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές.

6. Ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

7. Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση της βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Άρθρο 15

Πόροι Προγράμματος-Οικονομική Διαχείριση

Οι πόροι του Π.Μ.Σ. προέρχονται από:

α. Τέλη φοίτησης,

β. δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,

γ. κληροδοτήματα,

δ. πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, ιδίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

- ε. ιδίους πόρους του Α.Π.Θ.,
- στ. τον κρατικό προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και
- ζ. κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

Η καταβολή των τελών φοίτησης, τα οποία ανέρχονται στο ποσό των εννιακοσίων ευρώ (900,00€) για έναν κύκλο σπουδών, πραγματοποιείται από τον ίδιο τον μεταπτυχιακό φοιτητή(ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του φοιτητή) σε τρεις (3) ισόποσες δόσεις των τριακοσίων ευρώ (300,00€) μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο από την έναρξη εκάστου ακαδημαϊκού εξαμήνου. Τα τέλη επιμερίζονται στο ποσό των εκατόν πενήντα ευρώ (150,00€) ανά εξάμηνο, σε περίπτωση μερικής φοίτησης.

Η διαχείριση των πόρων του Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Α.Π.Θ.

Άρθρο 16

Αξιολόγηση-Περιοδική Αξιολόγηση Π.Μ.Σ.

Η αξιολόγηση των μαθημάτων διενεργείται σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα του Α.Π.Θ. Μετά την ολοκλήρωση ενός μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές το αξιολογούν ηλεκτρονικά, μέσω του πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. του Α.Π.Θ.

Η αξιολόγηση των διδασκόντων γίνεται με κριτήρια τις γνώσεις και την ικανότητα μετάδοσής τους στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, το επίπεδο της προετοιμασίας τους, τη χρησιμοποίηση της πλέον σύγχρονης και διεθνώς καθιερωμένης - για υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακές σπουδές - βιβλιογραφίας, την προθυμία τους να απαντούν σε ερωτήσεις, την έγκαιρη βαθμολόγηση και επιστροφή εργασιών και γραπτών εξετάσεων, την τήρηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος και των ωρών γραφείου κ.λπ.

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της ακαδημαϊκής μονάδας από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, η σκοπιμότητα παράτασης λειτουργίας του, καθώς και λοιπά σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν κατά το στάδιο της αξιολόγησης κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, η λειτουργία του ολοκληρώνεται με την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών.

Άρθρο 17

Ακαδημαϊκή δεοντολογία και λογοκλοπή

1. Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου άλλου, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου -δημοσιευμένης ή μη- χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής για διαγραφή του. Στις παραπάνω περιπτώσεις και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή, η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του.

2. Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό φοιτητή κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Άρθρο 18

Απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και αποφασίζει να απονεμηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στους αποφοιτήσαντες.

Ο τίτλος του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) είναι δημόσιο έγγραφο και εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Νομικής. Στο Δίπλωμα αναγράφονται το Τμήμα, το έμβλημα του Α.Π.Θ., η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο

τίτλος του Π.Μ.Σ., η τυχόν ειδίκευση, τα στοιχεία του μεταπτυχιακού φοιτητή, ο βαθμός και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα.

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία των μαθημάτων.

Οι αποφοιτήσαντες μπορούν να λαμβάνουν, και πριν από την επίσημη αναγόρευσή τους ως διπλωματούχων, πιστοποιητικό για την επιτυχή περάτωση του κύκλου σπουδών του Π.Μ.Σ.

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής.

Άρθρο 19

Μεταβατικές Διατάξεις

Όσα θέματα δεν προβλέπονται με την παρούσα πράξη ρυθμίζονται με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η ισχύς της απόφασης άρχεται με τη δημοσίευσή της.

Β. Την τροποποίηση, από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026, της υπ' αρ. 25428/8-5-2019 απόφασης της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 1986), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 31327/27-6-2019 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 2944) σχετικά με την έγκριση του κανονισμού λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022, ως εξής:

ΜΕΡΟΣ Α'

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Άρθρο 1

Αντικείμενο και Σκοπός του Π.Μ.Σ.

1. Αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές (International and European Legal Studies)» (στο εξής, το Π.Μ.Σ.), είναι η εμβάθυνση και εξειδίκευση σε βασικούς κλάδους του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου και τα βασικά αντικείμενα των διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών σπουδών. Ειδικότερα, το Π.Μ.Σ. προσφέρει τις ακόλουθες τρεις (3) ειδικεύσεις:

I. Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) (European Union Law), με έμφαση στις συνταγματικές αρχές, τις θεμελιώδεις ελευθερίες, τον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, το δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, την εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και τη σχέση της ΕΕ με τις εθνικές έννομες τάξεις.

II. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών (ΙΔΔ)(Private International Law and Law of International Transactions), με έμφαση στη διεθνή δικαιοδοσία, τη διαιτητική επίλυση διαφορών, τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου, καθώς και στη ρύθμιση των διεθνών εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων.

III. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο (ΔΔΔ) (Public International Law), περιλαμβανομένων των θεμελιωδών εννοιών του διεθνούς δικαίου, του συστήματος της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του δικαίου χρήσης βίας και συλλογικής ασφάλειας, και των συναφών ζητημάτων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

2. Το Π.Μ.Σ. αποσκοπεί στην καλλιέργεια και προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στους τομείς του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου Διεθνών Συναλλαγών, του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, του Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου, του Συγκριτικού Δικαίου και της Διπλωματικής Ιστορίας. Μέσω της θεωρητικής εμβάθυνσης και της μεθοδολογικά συγκροτημένης ανάλυσης, το Π.Μ.Σ. επιδιώκει την ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας των μεταπτυχιακών φοιτητών, την εξοικείωσή τους με την επικαιροποιημένη νομολογία και βιβλιογραφία, καθώς και τη σύνδεση της νομικής επιστήμης με τις θεσμικές, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον.

3. Τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα όσων παρακολουθήσουν επιτυχώς το Πρόγραμμα είναι: Μαθησιακά Αποτελέσματα Π.Μ.Σ.:

- Κατανόηση και ερμηνεία του διεθνούς και ευρωπαϊκού νομικού περιβάλλοντος.
- Ανάλυση σύνθετων νομικών, θεσμικών και πολιτικών ζητημάτων.
- Εφαρμογή επιστημονικών και μεθοδολογικών εργαλείων της διεθνούς και ευρωπαϊκής νομικής έρευνας και ανάλυσης.
- Κριτική αξιολόγηση θεωρητικών, κανονιστικών και νομολογιακών εξελίξεων και διατύπωση τεκμηριωμένων επιστημονικών θέσεων στο πεδίο των διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών σπουδών.

- Παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης και ανάπτυξη ερευνητικής αυτονομίας, δεοντολογικής συνέπειας και πρακτικής επάρκειας για την αντιμετώπιση θεωρητικών και πρακτικών ζητημάτων απομμένων των διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών σπουδών.

Προσόντα που αποκτώνται με την ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ.:

- Η σε βάθος θεωρητική και πρακτική γνώση του διεθνούς και ευρωπαϊκού νομικού συστήματος, των αρχών που το διέπουν και των θεσμών που το συγκροτούν.

- Η ικανότητα κατανόησης, ανάλυσης και σύνθεσης σύνθετων νομικών, θεσμικών και πολιτικών ζητημάτων που ανακύπτουν στο διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον.

- Η επαγγελματική επάρκεια για απασχόληση σε διεθνείς οργανισμούς, ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ερευνητικά κέντρα, εθνικές αρχές, νομικές υπηρεσίες και μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

- Η δεξιότητα εφαρμογής μεθοδολογικών εργαλείων της νομικής επιστήμης και της συγκριτικής ανάλυσης, καθώς και η ικανότητα παραγωγής τεκμηριωμένων και πρωτότυπων επιστημονικών εργασιών.

- Η ανάπτυξη ερευνητικής αυτονομίας, κριτικής σκέψης και αναλυτικής ικανότητας, που επιτρέπουν στους αποφοίτους να συμβάλλουν ενεργά στην εξέλιξη της νομικής επιστήμης και στη διαμόρφωση τεκμηριωμένης γνώμης για τα σύγχρονα διεθνή και ευρωπαϊκά νομικά ζητήματα.

4. Το Π.Μ.Σ. εντάσσεται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, της Νομικής Σχολής και του Τμήματος Νομικής.

5. Κάθε υποψήφιος φοιτητής του Π.Μ.Σ. θα πρέπει να λαμβάνει εγκαίρως γνώση του παρόντος Κανονισμού και να αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του.

6. Ο παρών Κανονισμός αναρτάται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 2

Μεταπτυχιακό τίτλο

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» παρέχοντας τη δυνατότητα λήψης είτε ενιαίου Δ.Μ.Σ. είτε σε μία από τις ακόλουθες ειδικεύσεις:

α) Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και Δίκαιο των Διεθνών Συναλλαγών.

γ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο.

Άρθρο 3

Διοίκηση του Π.Μ.Σ.

Τα όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι:

1. Η Σύγκλητος του Α.Π.Θ., η οποία έχει όσες αρμοδιότητες ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 82 του ν. 4957/2022.

2. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών που συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου και αποτελείται από τον αρμόδιο Αντιπρύτανη, ο οποίος εκτελεί χρέη Προέδρου, καθώς επίσης και από ένα (1) μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) από κάθε Σχολή του Α.Π.Θ. και από ένα (1) μέλος που προέρχεται από τις κατηγορίες μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Α.Π.Θ. Τα μέλη της Επιτροπής έχουν εμπειρία στην οργάνωση και συμμετοχή σε προγράμματα δεύτερου κύκλου. Η θητεία της Επιτροπής είναι δύο (2) ακαδημαϊκά έτη.

3. Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ., η οποία έχει όσες αρμοδιότητες ορίζονται στο άρθρο 82 παρ. 2 περ. β), γ) και ε) του ν. 4957/2022 βάσει της περ. γ. της παρ. 2 του άρθρου 22.

4. Η Συντονιστική Επιτροπή (στο εξής, η Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., η οποία απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Νομικής που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και ορίζονται από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής για διετή θητεία και έχει όσες αρμοδιότητες ορίζονται στις περ. α) και δ) της παρ. 2 του άρθρου 82 του ν. 4957/2022 και στο άρθρο 82 παρ. 3 του ν. 4957/2022, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 60 του ν. 5094/2024.

5. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., ο οποίος είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, για διετή θητεία. Ο Διευθυντής δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο. Ο Διευθυντής έχει όσες αρμοδιότητες προβλέπονται στο άρθρο 82 παρ. 4 ν. 4957/2022 και όποιες άλλες προβλέπονται στον παρόντα Κανονισμό και δεν ανήκουν σε άλλο όργανο.

Άρθρο 4

Προϋποθέσεις εγγραφής

1. Ο αριθμός των εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατά κατώτατο όριο σε δεκαπέντε (15) και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τριάντα (30). Σε περίπτωση ισοβαθμίας δύο (2) ή περισσότερων υποψηφίων στην τελευταία

θέση της κατάταξης των επιτυχόντων, επιλέγεται εκείνος με τον υψηλότερο βαθμό πτυχίου, σε περίπτωση δε που έχουν τον ίδιο βαθμό πτυχίου, διενεργείται κλήρωση από τη Σ.Ε.

2. Υποψήφιοι φοιτητές στο Π.Μ.Σ. μπορεί να είναι πτυχιούχοι Νομικής πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αντίστοιχων Σχολών ή Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

3. Δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για φοίτηση στο Π.Μ.Σ. έχουν και πτυχιούχοι/διπλωματούχοι άλλων Σχολών ή Τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι υποβάλλουν την αίτησή τους προς τη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. το αργότερο μέχρι την 30ή Ιουνίου κάθε έτους. Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε., αποφασίζει αιτιολογημένα, εκτιμώντας τη δυνατότητά τους να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγράμματος, για την κατάταξη των πτυχιούχων/διπλωματούχων αυτών στον κατάλογο των υποψηφίων.

4. Η εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. γίνεται με υποβολή φακέλου και προσωπική συνέντευξη, σύμφωνα με το Παράρτημα Α' του παρόντος Κανονισμού, μετά από προκήρυξη που πραγματοποιείται εντός του μηνός Μαΐου κάθε έτους. Με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε., η εισαγωγή μπορεί να πραγματοποιηθεί με γραπτές εξετάσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Β' του παρόντος Κανονισμού.

5. Πέραν του τρόπου εισαγωγής στο Π.Μ.Σ., η προκήρυξη προσδιορίζει:

α) Τα απαραίτητα προσόντα των υποψηφίων.

β) Τα δικαιολογητικά και την προθεσμία υποβολής τους.

γ) Τον τρόπο υποβολής των δικαιολογητικών.

δ) Τις ημερομηνίες διεξαγωγής των γραπτών εξετάσεων ή των συνεντεύξεων.

6. Ανεξαρτήτως του τρόπου εισαγωγής στο Π.Μ.Σ., εντός της ταχθείσας με την προκήρυξη προθεσμίας οι υποψήφιοι υποβάλλουν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Αίτηση συμμετοχής στο Π.Μ.Σ.

β) Αντίγραφο πτυχίου ή πτυχίων ελληνικού πανεπιστημίου. Σε περίπτωση που ο πρώτος κύκλος σπουδών έχει πραγματοποιηθεί στην αλλοδαπή, ο υποψήφιος δεν υποχρεούται να φέρει την ισοτιμία τίτλων σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Ακόμα κι αν προσκομίσει ισοτιμία, η αναγνώριση πάλι γίνεται από το Τμήμα.

Το Τμήμα Νομικής έχει την ευθύνη της ακαδημαϊκής και μόνο αναγνώρισης των τίτλων σπουδών και όχι της ισοτιμίας. Για την ισοτιμία των τίτλων σπουδών, την ευθύνη εξακολουθεί να έχει ο Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.).

Οι ενδιαφερόμενοι, που έχουν κάνει ήδη αίτηση ή φοιτούν σε Π.Μ.Σ., υπό την αίρεση της προσκόμισης ατομικής πράξης αναγνώρισης από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., απαλλάσσονται από αυτήν την υποχρέωση και η αίτησή τους ή η συνέχιση των σπουδών τους εξετάζεται με βάση τα κριτήρια του νέου νόμου.

Τρόπος ελέγχου του γενικού τύπου τίτλου πρώτου κύκλου σπουδών:

1. η γνησιότητα πιστοποιείται:

- με σφραγίδα της Χάγης,

- με κατάθεση του πτυχίου και ταυτόχρονη ενημέρωση του Πανεπιστημίου της αλλοδαπής από τον ενδιαφερόμενο. Η ενημέρωση συνοδεύεται με επίσημο email του Πανεπιστημίου της αλλοδαπής δίνοντας στην Γραμματεία του εκάστοτε Ακαδημαϊκού Τμήματος τη δυνατότητα να ελέγξει τη γνησιότητα,

2. σε περίπτωση που χρειάζεται η ειδικότητα που απονέμει ο τίτλος σπουδών, ο έλεγχος γίνεται από την αναγραφή της στο πτυχίο και την αναλυτική βαθμολογία ή το Παράρτημα Διπλώματος,

3. σε περίπτωση που μας ενδιαφέρει ο βαθμός, χρησιμοποιούμε την αντιστοίχιση με τη διαδικασία που γνωστοποιήθηκε από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,

4. η ακαδημαϊκή αναγνώριση αφορά μόνο τη συγκεκριμένη διαδικασία, κατοχυρώνεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και δεν δίνεται στον ενδιαφερόμενο. Αν ο υποψήφιος θέλει σχετική βεβαίωση θα πρέπει να αποταθεί στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. για ισοτιμία.

γ) Πιστοποιητικό σπουδών με αναλυτική βαθμολογία όλων των προπτυχιακών μαθημάτων, στο οποίο αναγράφεται και ο ακριβής βαθμός του πτυχίου.

δ) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας.

ε) Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας επιπέδου B2 από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας πανεπιστημιακού ιδρύματος ή ελληνικό απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος.

στ) Πιστοποιητικό γνώσης της αγγλικής επιπέδου B2.

ζ) Υπόμνημα του υποψηφίου όπου θα παρουσιάζονται τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα, τα κίνητρα και οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να παρακολουθήσει το Π.Μ.Σ.

Πέραν των υποχρεωτικών δικαιολογητικών οι υποψήφιοι καταθέτουν εφόσον διαθέτουν:

α) Αποδεικτικά σχετικής ερευνητικής ή συγγραφικής δραστηριότητας ή/και συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα.

β) Αποδεικτικά συναφούς επαγγελματικής εμπειρίας.

γ) Πιστοποιητικά γνώσης πρόσθετων γλωσσών πέραν της αγγλικής.

Επιπλέον των παραπάνω δικαιολογητικών, σε περίπτωση εισαγωγής με γραπτές εξετάσεις, ο υποψήφιος, εάν επιθυμεί να απαλλαγεί από την εξέταση της ξένης γλώσσας, υποβάλλει πιστοποιητικό άριστης γνώσης (επιπέδου C2) της αγγλικής, γαλλικής, ή γερμανικής γλώσσας, σύμφωνα με το σύστημα επιπέδων του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από το Α.Σ.Ε.Π.

Άρθρο 5

Εγγραφή επιτυχόντων και δηλώσεις μαθημάτων

1. Οι εγγραφές των επιτυχόντων υποψηφίων αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας του Π.Μ.Σ. Η χρονική διάρκεια των εγγραφών είναι δέκα (10) ημέρες.

2. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή είναι: α) φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας, και β) μία (1) φωτογραφία. Εάν κριθεί απαραίτητο, μπορεί να ζητηθούν και περαιτέρω δικαιολογητικά, μετά από απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής.

3. Κατά την προσκόμιση των ανωτέρω δικαιολογητικών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δηλώνουν τα μαθήματα που επιθυμούν να παρακολουθήσουν κατά το πρώτο (Α') εξάμηνο των σπουδών τους. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται αμέσως μετά την ολοκλήρωση της εξεταστικής περιόδου του Φεβρουαρίου για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Οι σχετικές δηλώσεις καταχωρίζονται ηλεκτρονικά στην ατομική μερίδα κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή.

Άρθρο 6

Διάρκεια σπουδών

1. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. είναι τρία (3) εξάμηνα. Κατά τα δύο (2) πρώτα πραγματοποιείται η διδασκαλία των μαθημάτων και κατά το τρίτο, η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής και ορίζεται ως εξής:

- σε πέντε (5) εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές που παρακολουθούν το Π.Μ.Σ. υπό καθεστώς πλήρους φοίτησης.

- σε οκτώ (8) εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές που παρακολουθούν το Π.Μ.Σ. υπό καθεστώς μερικής φοίτησης.

2. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει τη δεύτερη (2η) εβδομάδα του Οκτωβρίου και διαρκεί δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες. Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει την τρίτη (3η) εβδομάδα του Φεβρουαρίου και διαρκεί δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες. Με εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής μπορεί για εξαιρετικούς λόγους να διαφοροποιείται η ημερομηνία έναρξης κάθε εξαμήνου.

3. Στο Π.Μ.Σ. παρέχεται, κατόπιν αίτησης προς τη Σ.Ε. και απόφασης της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, η δυνατότητα μερικής φοίτησης για εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές, εφόσον αποδεδειγμένα εργάζονται για περισσότερες από είκοσι (20) ώρες εβδομαδιαίως. Η ίδια δυνατότητα μερικής φοίτησης παρέχεται και σε μη εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές, εφόσον συντρέχουν σοβαροί λόγοι, όπως αναπηρία, ασθένεια, εγκυμοσύνη, στράτευση, εξαιτίας των οποίων αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις του προγράμματος «πλήρους» φοίτησης. Η χρονική διάρκεια της μερικής φοίτησης είναι κατ'ανώτατο όριο έξι (6) εξάμηνα. Στα τέσσερα (4) πρώτα ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα πρέπει να ολοκληρώσει την παρακολούθηση των μαθημάτων, και στα τελευταία δύο (2) τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.).

4. Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών, η οποία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής, η ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή αναστέλλεται. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Η αναστολή χορηγείται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής και μόνον εάν συντρέχουν οι σοβαροί λόγοι που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο. Δεν συνιστά σοβαρό λόγο για τη χορήγηση αναστολής η παρακολούθηση άλλου Π.Μ.Σ. ή άλλου εκπαιδευτικού προγράμματος, ούτε η εργασία, ακόμη και για πάνω από είκοσι (20) ώρες εβδομαδιαίως. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής, ο οποίος λαμβάνει αναστολή φοίτησης, όταν επανέλθει στη φοίτησή του, εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του ως μεταπτυχιακού φοιτητή.

5. Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, παράταση φοίτησης για την ολοκλήρωση των σπουδών και της συγγραφής της Μ.Δ.Ε., η οποία δεν επιτρέπεται να

υπερβαίνει το ένα (1) έτος, ήτοι τα δύο (2) εξάμηνα, Η παράταση χορηγείται με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, μόνον εάν συντρέχει ένας από τους σοβαρούς λόγους που δικαιολογούν και τη χορήγηση αναστολής.

6. Τα μαθήματα διεξάγονται με φυσική παρουσία, εκτός των περιπτώσεων που ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 7

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Π.Μ.Σ. υποχρεούνται:

α) Να παρακολουθούν ανελλιπώς τις παραδόσεις, τα εργαστήρια και τις λοιπές δραστηριότητες που προβλέπονται για κάθε μάθημα. Για την επιτυχή παρακολούθηση κάθε μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές πρέπει να μην έχουν απουσιάσει περισσότερες από τρεις (3) φορές ανά μάθημα. Σε διαφορετική περίπτωση, πρέπει να παρακολουθήσουν εκ νέου το συγκεκριμένο μάθημα στο εξάμηνο που προσφέρεται. Στην περίπτωση αυτή παρατείνεται αυτοδικαίως η διάρκεια φοίτησης.

β) Να υποβάλλουν μέσα στις τασσόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες για κάθε μάθημα.

γ) Να προσέρχονται στις προγραμματισμένες εξετάσεις.

δ) Να υποβάλλουν, εντός της προθεσμίας που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., τη δήλωση με τα μαθήματα που επιθυμούν να παρακολουθούν κάθε εξάμηνο.

ε) Να υποβάλουν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., πριν από την αξιολόγηση της Μ.Δ.Ε., υπεύθυνη δήλωση ότι σε αυτήν δεν περιέχονται στοιχεία λογοκλοπής.

στ) Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Π.Μ.Σ., καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

ζ) Οι υπότροφοι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι επιπλέον υποχρεωμένοι, με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής, να προσφέρουν τις υπηρεσίες που τους ανατίθενται στα μαθήματα, στα εργαστήρια και στην έρευνα για το Π.Μ.Σ.

Άρθρο 8

Τέλη φοίτησης - Δωρεάν φοίτηση

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Π.Μ.Σ. υποχρεούνται επίσης στην αρχή κάθε εξαμήνου να καταβάλουν τέλη φοίτησης, το ύψος των οποίων ορίζεται στο άρθρο 17 του παρόντος κανονισμού και αναγράφεται υποχρεωτικά στην προκήρυξη του προγράμματος.

2. Μεταπτυχιακοί φοιτητές δύνανται να φοιτούν δωρεάν στο Π.Μ.Σ. (απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης), εφόσον πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια της ισχύουσας νομοθεσίας. Προϋπόθεση για τη χορήγηση του δικαιώματος δωρεάν φοίτησης λόγω οικονομικών ή κοινωνικών κριτηρίων είναι η πλήρωση προϋποθέσεων αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, που αντιστοιχεί κατ' ελάχιστον στην κατοχή βαθμού ίσου ή ανώτερου του επτάμισι με άριστα στα δέκα (7,5/10), εφόσον η αξιολόγηση στον βασικό τίτλο σπουδών που προσκομίζεται για την εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη δεκάβαθμη κλίμακα αξιολόγησης Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής, άλλως το κριτήριο αυτό εφαρμόζεται αναλογικά σύμφωνα με την εκάστοτε κλίμακα αξιολόγησης, εφόσον ο προσκομιζόμενος τίτλος σπουδών έχει χορηγηθεί από Ίδρυμα της αλλοδαπής.

3. Ο συνολικός αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών που φοιτούν δωρεάν δεν δύναται να υπερβαίνει τον αριθμό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών ανά ακαδημαϊκό έτος. Αν, κατά τον αριθμητικό υπολογισμό του αριθμού των δικαιούχων απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης προκύπτει δεκαδικός αριθμός, γίνεται στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα. Αν ο αριθμός των δικαιούχων απαλλαγής υπερβαίνει το ποσοστό της παρούσας, οι δικαιούχοι επιλέγονται με σειρά φθίνουσας κατάταξης έως τη συμπλήρωση του αριθμού.

4. Η υποβολή των αιτήσεων για τη δωρεάν φοίτηση σύμφωνα με το παρόν πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εισδοχής των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Π.Μ.Σ. Η αίτηση απαλλαγής τελών φοίτησης υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. με την προσκόμιση των αναγκαίων δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν τη συνδρομή των απαραίτητων κριτηρίων/προϋποθέσεων απαλλαγής, μαζί με υπεύθυνη δήλωση που βεβαιώνει την αλήθεια και ακρίβεια των προσκομιζόμενων δικαιολογητικών.

5. Δικαίωμα δωρεάν φοίτησης έχει ο μεταπτυχιακός φοιτητής του Π.Μ.Σ. που πληροί την προϋπόθεση της παρ. 2, εφόσον ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια:

α) ο μέσος όρος του αθροίσματος των φορολογητέων εισοδημάτων των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του συνόλου των μελών της οικογένειας του αιτούντος την απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης, ήτοι του ίδιου του αιτούντος, των γονέων του, ανεξαρτήτως αν κάνουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, και των αδελφών του έως είκοσι έξι (26) ετών, εφόσον είναι άγαμοι και έχουν ίδιο φορολογητέο εισόδημα κατά την έννοια του άρθρου 7 του ν. 4172/2013 (Α' 167), δεν υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), αν ο αιτών δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι άγαμος ή δεν έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης,

β) ο μέσος όρος του ατομικού φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., αν ο αιτών έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του,

γ) ο μέσος όρος του αθροίσματος του φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος την απαλλαγή από τέλη φοίτησης και του ή της συζύγου ή συμβιούντος του, εφόσον είναι έγγαμος ή έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, ανεξαρτήτως αν υποβάλλουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

6. Αν ο αιτών την απαλλαγή δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι τέκνο τρίτεκνης ή πολύτεκνης οικογένειας ή τέκνο άγαμου γονέα ή ορφανός τουλάχιστον από έναν (1) γονέα ή άτομο με αναπηρία ή μέλος νοικοκυριού με άτομο με αναπηρία δύναται να αιτηθεί την απαλλαγή κατά το ήμισυ (50%) από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης, εφόσον ο μέσος όρος στην περ. α) υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) και δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος.

7. Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

8. Αποκλείεται από το δικαίωμα υποβολής αίτησης απαλλαγής πρόσωπο που έχει τύχει ήδη ανάλογης απαλλαγής ή μείωσης στο πλαίσιο ετέρου Π.Μ.Σ. παρεχόμενου από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής.

9. Οι ρυθμίσεις των παρ. 2 έως 8 δεν εφαρμόζονται σε πολίτες τρίτων (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης) κρατών.

Άρθρο 9

Διδακτικό προσωπικό

1. Το διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. δύναται να ανατεθεί από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε., στις κατηγορίες διδασκόντων, όπως αυτές ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

2. Τη διδασκαλία των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. κατά προτεραιότητα αναλαμβάνουν τα μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος Νομικής που ανήκουν στον Τομέα Διεθνών Σπουδών, μετά από πρόταση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής. Στη διδασκαλία μπορούν να συμμετέχουν και ομότιμα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Νομικής που ανήκουν στον ίδιο Τομέα.

3. Με απόφασή της, η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής, λαμβάνοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., μπορεί να καλέσει, για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών, συνεργαζόμενους καθηγητές, εντεταλμένους διδάσκοντες, επισκέπτες καθηγητές, καθώς και επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή.

Άρθρο 10

Υποχρεώσεις διδασκόντων

Ο υπεύθυνος (σε περίπτωση συνδιδασκαλίας: οι υπεύθυνοι) για τη διδασκαλία μαθήματος στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωμένος:

α) Να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος.

β) Να καθορίζει, με τρόπο ακαδημαϊκά έγκυρο, το περιεχόμενο του μεταπτυχιακού μαθήματος, στο πλαίσιο της ύλης της ειδικότερης θεματικής του.

γ) Να τηρεί τουλάχιστον δύο (2) ώρες ακρόασης την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των μεταπτυχιακών φοιτητών μαζί του για όσα θέματα άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.

δ) Να ανακοινώνει κατά την έναρξη του εξαμήνου το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας του μαθήματος, διάρκειας δεκατριών (13) εβδομάδων.

ε) Να αναπληρώνει τις ώρες διδασκαλίας που τυχόν απωλέσθηκαν για λόγους που αφορούν τον ίδιο, σε ημέρες και ώρες που ανακοινώνονται εγκαίρως.

Άρθρο 11

Αξιολόγηση μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Ο τρόπος αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών για κάθε μάθημα προσδιορίζεται από τον διδάσκοντα στην αρχή του εξαμήνου και γνωστοποιείται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μαζί με το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας του μαθήματος. Ο τρόπος εξέτασης και βαθμολογίας των μεταπτυχιακών φοιτητών πρέπει να διασφαλίζει το αδιάβλητο, την αντικειμενικότητα και τη διαφάνεια.

2. Η αξιολόγηση των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται τη δεύτερη εβδομάδα του Φεβρουαρίου για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και εντός του Ιουνίου για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Όσοι επιτύχουν βαθμολογούνται από το έξι (6) έως το δέκα (10), με δυνατότητα βαθμολόγησης ανά μισή μονάδα, ενώ όσοι αποτύχουν βαθμολογούνται με «Ε» (Επανάληψη). Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων το αργότερο μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών από την ημέρα εξέτασης.

3. Σε περίπτωση βαθμολόγησης με «Ε», που αντιστοιχεί σε βαθμό κάτω από έξι (6), ο μεταπτυχιακός φοιτητής επανεξετάζεται μία (1) μόνο φορά σε επαναληπτική εξέταση που λαμβάνει χώρα τον Σεπτέμβριο για τα μαθήματα τόσο του Α' όσο και του Β' εξαμήνου. Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής το αργότερο μέσα σε διάστημα πέντε (5) ημερών από την ημέρα εξέτασης.

4. Εάν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην επαναληπτική εξέταση, έχει τη δυνατότητα να επαναλάβει το μάθημα κατά το επόμενο εξάμηνο, στο οποίο αυτό έχει προγραμματιστεί να διδαχθεί, χωρίς όμως πλέον να έχει δικαίωμα περαιτέρω εξέτασής του σε περίπτωση αποτυχίας του στην πρώτη εξέταση. Στην εξέταση αυτή ο μεταπτυχιακός φοιτητής δικαιούται να ζητήσει να μην εξεταστεί από τον διδάσκοντα, αλλά από Τριμελή Επιτροπή άλλων μελών Δ.Ε.Π. του ίδιου ή συναφούς αντικείμενου, που ορίζεται από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής. Στην περίπτωση που ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει σε αυτή τη μόνη επανεξέταση διαγράφεται από το πρόγραμμα με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής

5. Η μη εμφάνιση σε εξέταση εξομοιώνεται με αποτυχία στην εξέταση αυτή.

Άρθρο 12

Αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων

1. Η αξιολόγηση των μαθημάτων διενεργείται σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα του Α.Π.Θ. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κάθε μαθήματος και πριν από τις εξετάσεις, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αξιολογούν ηλεκτρονικά το μάθημα, μέσω του πληροφοριακού συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. του Α.Π.Θ.

2. Η αξιολόγηση των διδασκόντων γίνεται με κριτήρια τις γνώσεις και την ικανότητα μετάδοσής τους στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, το επίπεδο της προετοιμασίας τους, τη χρήση της πλέον σύγχρονης και διεθνώς καθιερωμένης -για υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακές σπουδές- βιβλιογραφίας, την προθυμία τους να απαντούν σε ερωτήσεις, την έγκαιρη βαθμολόγηση και επιστροφή των εργασιών και γραπτών εξετάσεων, την τήρηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος και των ωρών γραφείου, κ.λπ.

Άρθρο 13

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.)

1. Εφόσον ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει εξετασθεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα του πρώτου (Α') και του δεύτερου (Β') εξαμήνου του Π.Μ.Σ., μπορεί να ενταχθεί στη διαδικασία εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. Η Μ.Δ.Ε. μπορεί να γραφεί στην ελληνική ή την αγγλική γλώσσα.

2. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να ετοιμάσει προκαταρκτικό περίγραμμα έρευνας και να προτείνει επιβλέποντα καθηγητή από τους διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ., με τη σύμφωνη γνώμη του τελευταίου. Στο περίγραμμα έρευνας πρέπει να προσδιορίζεται το θέμα που θα αναλυθεί, η μεθοδολογία της επιστημονικής του προσέγγισης καθώς και η βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιηθεί. Η αποδοχή της ερευνητικής πρότασης του μεταπτυχιακού φοιτητή από τον επιβλέποντα γίνεται με κριτήριο τη συνάφεια του θέματος με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3. Η Σ.Ε. αποφασίζει τον ορισμό του επιβλέποντα και τη συγκρότηση Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για την αξιολόγηση της Μ.Δ.Ε. Στην Επιτροπή μετέχει ο επιβλέπων καθηγητής. Τα υπόλοιπα δύο (2) μέλη είναι διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ. και πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο της Μ.Δ.Ε.

4. Το θέμα της Μ.Δ.Ε. εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών μελετών που τηρείται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνονται απαραίτητα τα ονοματεπώνυμα του υποψηφίου και του

επιβλέποντος, η ημερομηνία έγκρισης του θέματος από τη Σ.Ε. και η ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

5. Ανάλογα με την εξέλιξη της εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, ο μεταπτυχιακός φοιτητής ενημερώνει τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος παρακολουθεί, με ημερολόγιο προόδου, αν τηρούνται οι στόχοι και οι προδιαγραφές της έρευνας. Το κείμενο της εργασίας ενδεικνύεται να έχει έκταση από δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) έως είκοσι χιλιάδες (20.000) λέξεις.

6. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός του προβλεπόμενου γι' αυτήν χρόνου, αναλόγως αν η φοίτηση είναι πλήρης ή μερική (ένα ή δύο εξάμηνα, αντίστοιχα). Ως απώτατος χρόνος υποβολής της εργασίας ορίζεται η 31η Ιανουαρίου και η 1η Ιουνίου, για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο, αντίστοιχα.

7. Όταν περατωθεί η συγγραφή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, αυτή υποβάλλεται σε τρία (3) αντίτυπα στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση.

8. Οι παρουσιάσεις των Μ.Δ.Ε. πραγματοποιούνται σε ημερομηνίες που ορίζονται από τη Σ.Ε., το αργότερο εντός σαράντα (40) ημερών από την κατάθεσή τους. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για την παρουσίαση των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών απευθύνεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

9. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρουσιάζει στην Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή τα κύρια σημεία της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής του Εργασίας με τα συμπεράσματά της. Η παρουσίαση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε (15) λεπτά. Στη συνέχεια, τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής υποβάλλουν ερωτήσεις στον μεταπτυχιακό φοιτητή, η συνολική διάρκεια των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί τα τριάντα (30) λεπτά.

10. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας παρουσίασης, η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή διαβιβάζει στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. το Πρακτικό εξέτασης του μεταπτυχιακού φοιτητή και το βαθμό της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, με κλίμακα βαθμολογίας από μηδέν (0) έως δέκα (10). Σε περίπτωση που η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή κρίνει αναγκαίες αλλαγές ή προσθήκες, η Μ.Δ.Ε. κατατίθεται στο αποθετήριο μόνο μετά από βεβαίωση του επιβλέποντα ότι το τελικό κείμενο συμμορφώνεται με τις συστάσεις της Επιτροπής.

11. Δεν είναι δυνατή η αλλαγή του θέματος της Μ.Δ.Ε. του μεταπτυχιακού φοιτητή, παρά μόνο με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντα καθηγητή. Η αλλαγή θέματος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση λόγο για παράταση των παραπάνω προθεσμιών.

Άρθρο 14

Δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών

1. Η επιτυχής ολοκλήρωση των οποίων οδηγεί στο επίπεδο επτά (7) του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4763/2020.

2. Για τον υπολογισμό του βαθμού του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος του πρώτου (Α') και δευτέρου (Β') εξαμήνου καθώς και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας του τρίτου (Γ') εξαμήνου με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με τον αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Διπλώματος. Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. υπολογίζεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου. Η κλίμακα κατανομής των βαθμών για τον χαρακτηρισμό του τίτλου σπουδών είναι: άριστα (8,50 - 10,00), Λίαν Καλώς (6,50 - 8,49) και Καλώς (6,00 - 6,49).

3. Στο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών επισυνάπτεται παράρτημα διπλώματος, ως προς το οποίο ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 15 ν. 3374/2005 και της ΥΑ Φ5/89656/Β3/13-8-2007 (Β' 1466).

Άρθρο 15

Λογοκλοπή - Αποκλεισμός από εξετάσεις - Διαγραφή

1. Η Μ.Δ.Ε. καθώς και κάθε εργασία που κατατίθεται στο πλαίσιο των μαθημάτων πρέπει να αποτελεί έργο του μεταπτυχιακού φοιτητή που την υποβάλλει. Η λογοκλοπή αποτελεί σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα.

2. Λογοκλοπή συνιστά ιδίως η εν όλω ή εν μέρει αντιγραφή έργου άλλου, αυτούσιου ή κατά παράφραση, δημοσιευμένου ή μη, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, χωρίς ακριβή και σαφή αναφορά στην πηγή. Επίσης, μορφή λογοκλοπής θεωρείται και η κατάθεση εργασίας από μεταπτυχιακό φοιτητή, την οποία έχει συγγράψει εξ ολοκλήρου ένα άλλο πρόσωπο, με ή χωρίς αμοιβή.

3. Σε περιπτώσεις διαπιστωμένης λογοκλοπής, η Σ.Ε. μπορεί να εισηγηθεί τον αποκλεισμό του μεταπτυχιακού φοιτητή από την εξέταση του μαθήματος, οπότε αυτός θα πρέπει να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα

την επόμενη περίοδο που θα διδαχθεί, ή τη διαγραφή του από το Π.Μ.Σ., εφόσον η λογοκλοπή αφορά τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. Στην τελευταία περίπτωση, η εισήγηση της Σ.Ε. χρήζει λήψης απόφασης από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί η λογοκλοπή μετά τη λήψη του Δ.Μ.Σ., ο τίτλος που έχει απονεμηθεί μπορεί να ανακαλείται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής.

4. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής που θα καταληφθεί να αντιγράψει σε γραπτή εξέταση για πρώτη φορά, θα αποκλείεται από την εξέταση του αντίστοιχου μαθήματος και θα πρέπει να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα την επόμενη περίοδο που θα διδαχθεί. Στην περίπτωση αυτή παρατείνεται αυτοδικαίως η διάρκεια φοίτησης και ο χρόνος αυτός αφαιρείται από το χρόνο παράτασης που προβλέπεται στο άρθρο 6 του παρόντος Κανονισμού. Η δεύτερη φορά που θα καταληφθεί να αντιγράψει στη διάρκεια των σπουδών του επιφέρει την οριστική διαγραφή του από το Π.Μ.Σ., με απόφαση της Συνέλευσης Σχολής του Τμήματος Νομικής.

5. Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής αποφασίζει επίσης τη διαγραφή του μεταπτυχιακού φοιτητή από το Π.Μ.Σ. όταν αυτός:

- α) έχει υπερβεί τον μέγιστο χρόνο ολοκλήρωσης των σπουδών του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του παρόντος Κανονισμού ή
- β) έχει αποτύχει στην επαναληπτική εξέταση που προβλέπεται στο άρθρο 11 παρ. 4 του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 16

Αναγόρευση διπλωματούχων

1. Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και αποφασίζει να απονεμηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στους αποφοιτήσαντες.

2. Ο αποφοιτήσας μπορεί να λαμβάνει, και πριν από την επίσημη αναγόρευσή του ως διπλωματούχου, πιστοποιητικό για την επιτυχή αποπεράτωση του κύκλου σπουδών του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 17

Οικονομικά στοιχεία Π.Μ.Σ.

1. Τα τέλη φοίτησης του Π.Μ.Σ. ανέρχονται σε τριακόσια ευρώ (300,00€) ανά μεταπτυχιακό φοιτητή για κάθε εξάμηνο φοίτησης, ήτοι συνολικά εννιακόσια ευρώ (900,00€) για τα τρία εξάμηνα. Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον μεταπτυχιακό φοιτητή (ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του φοιτητή) μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο από την έναρξη εκάστου ακαδημαϊκού εξαμήνου. Τα τέλη επιμερίζονται στο ποσό των εκατόν πενήντα ευρώ (150,00€) ανά εξάμηνο, σε περίπτωση μερικής φοίτησης. Τα ποσά αυτά δεν καλύπτουν αμοιβές διδασκόντων.

2. Οι εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης ορίζονται στο άρθρο 84 του ν. 4957/2022, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 61 του ν. 5094/2024. Οι κατηγορίες δαπανών του Π.Μ.Σ. είναι οι εξής: Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού, δαπάνες χορήγησης υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές, δαπάνες αναλωσίμων, δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ., αμοιβές διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, λοιπές δαπάνες, όπως ιδίως έξοδα δημοσιότητας-προβολής, αγοράς εκπαιδευτικού υλικού, οργάνωσης συνεδρίου, δαπάνες εργασιών πεδίου και λειτουργικά έξοδα ιδρύματος [τριάντα τοις εκατό (30%) των τελών φοίτησης].

Άρθρο 18

Υποτροφίες

Εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες λειτουργίας του, το Π.Μ.Σ. θα δώσει μία (1) υποτροφία στον πρώτο στη σειρά κατάταξης μεταπτυχιακό φοιτητή του κατά την εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. Η υποτροφία έχει τη μορφή της απαλλαγής από την καταβολή όλων των τελών φοίτησης στο Π.Μ.Σ.

Άρθρο 19

Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική Υποδομή

Τα μαθήματα του Π.Μ.Σ. πραγματοποιούνται στις αίθουσες του κτηρίου της Νομικής Σχολής, όπου διατίθενται οι κατάλληλες εκπαιδευτικές και ψηφιακές υποδομές και εργαλεία. Το Τμήμα Νομικής προσφέρει κάθε δυνατή διοικητική και τεχνική υποστήριξη ώστε να παραμείνουν λειτουργικές οι αίθουσες.

Άρθρο 20

Μεταβατικές ρυθμίσεις

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν ήδη εγγραφεί στο Π.Μ.Σ. του Τμήματος Νομικής «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα σύμφωνα με τις ισχύουσες έως την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού διατάξεις.

ΜΕΡΟΣ Β'
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Άρθρο 21
Δομή του Προγράμματος

1. Το Π.Μ.Σ. διαρθρώνεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Σε καθένα από το πρώτο (Α') και δεύτερο (Β') εξάμηνο προσφέρονται οκτώ (8) μαθήματα, εκ των οποίων ο κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής πρέπει να επιλέξει τέσσερα (4) σε κάθε εξάμηνο. Στο τρίτο (Γ') εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εκπονούν τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.).

2. Εφόσον ο μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέξει τουλάχιστον τέσσερα (4) συνολικά μαθήματα που ανήκουν σε μια ειδίκευση, στα οποία περιλαμβάνεται το υποχρεωτικό μάθημα κάθε ειδίκευσης, και εκπονήσει τη Μ.Δ.Ε. σε συναφές αντικείμενο, λαμβάνει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Νομικών Σπουδών» στη συγκεκριμένη ειδίκευση. Σε διαφορετική περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής λαμβάνει γενικό Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Νομικών Σπουδών».

3. Η επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του προγράμματος είναι η ελληνική και η γλώσσα εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική.

4. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις ώρες διδασκαλίας και τις ακαδημαϊκές πιστωτικές μονάδες ανά μάθημα και στο σύνολο του προγράμματος. Κάθε ECTS αντιστοιχεί σε είκοσι επτά (27) ώρες φόρτου εργασίας.

Περιγραφή		Ώρες	ECTS	
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	Οκτώ (8) μαθήματα εκ των οποίων κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει τα τέσσερα (4)	39 ώρες - 7,5 credits/μάθημα	156	30
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	Οκτώ (8) μαθήματα εκ των οποίων κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει τα τέσσερα (4)	39 ώρες - 7,5 credits/μάθημα	156	30
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία			30
Σύνολο				90

5. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι ενενήντα (90). Το αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων ανά εξάμηνο διαμορφώνεται ως εξής:

Α' Εξάμηνο:

Μαθήματα	ECTS
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ - Υποχρεωτικό)	7,5
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΔΕΕ, ΙΔΔ)	7,5
Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί (ΔΕΕ, ΔΔΔ, ΙΔΔ)	7,5
Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις (ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5
Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Διεθνής δικαστική και διαιτητική επίλυση διαφορών (ΙΔΔ - Υποχρεωτικό)	7,5
Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου (ΔΔΔ)	7,5
Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)	7,5
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις Έννοιες και Εφαρμογές (ΔΔΔ - Υποχρεωτικό)	7,5

Β' Εξάμηνο:

Μαθήματα	ECTS
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΔΕΕ)	7,5
Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης. (ΔΕΕ, ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5
Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις (ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5
Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου (ΙΔΔ)	7,5
Διπλωματική Ιστορία «Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη της Λισσαβόνας» (ΔΕΕ, ΔΔΔ)	7,5

Μαθήματα	ECTS
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το Νομικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΔΕΕ, ΔΔΔ)	7,5
Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών (ΙΔΔ)	7,5
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο — Σύγχρονα Ζητήματα (ΔΔΔ)	7,5

6. Για τη λήψη ειδίκευσης στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο πρώτο (Α') εξάμηνο, το υποχρεωτικό μάθημα «Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και στο σύνολο των σπουδών τους (Α' και Β' εξάμηνο), τουλάχιστον τρία (3) εκ των μαθημάτων: α) Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, β) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί, γ) Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δ) Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, ε) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, στ) Διπλωματική Ιστορία «Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη της Λισσαβόνας», και ζ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το Νομικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

7. Για τη λήψη ειδίκευσης στο Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και στο Δίκαιο των Διεθνών Συναλλαγών (ΙΔΔ), οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο πρώτο (Α') εξάμηνο, το υποχρεωτικό το μάθημα «Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Διεθνής δικαστική και διαιτητική επίλυση διαφορών» και στο σύνολο των σπουδών τους (Α' και Β' εξάμηνο), τουλάχιστον τρία (3) εκ των μαθημάτων: α) Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, β) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί, γ) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις, δ) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, ε) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις, στ) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου και ζ) Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών.

8. Για τη λήψη ειδίκευσης στο Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο (ΔΔΔ), οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο πρώτο (Α') εξάμηνο, το υποχρεωτικό το μάθημα «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις Έννοιες και Εφαρμογές» και στο σύνολο των σπουδών τους (Α' και Β' εξάμηνο), τουλάχιστον τρία (3) εκ των μαθημάτων: α) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί, β) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις, γ) Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου, δ) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, ε) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις, στ) Διπλωματική Ιστορία «Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη της Λισσαβόνας», ζ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το Νομικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο—Σύγχρονα Ζητήματα.

Άρθρο 22

Περιγραφή των μαθημάτων

Α' Εξάμηνο

1. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα στην ειδίκευση του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κύριο αντικείμενο του μαθήματος είναι το νομικό πλαίσιο των σχέσεων του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξετάζονται οι θεμελιώδεις αρχές που διέπουν αυτό το πλαίσιο και ειδικότερα τα ζητήματα της άμεσης ισχύος, της υπεροχής και της αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στην εθνική έννομη τάξη των κρατών μελών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο ζήτημα της αποτελεσματικής εφαρμογής των οδηγιών. Εξετάζεται επίσης η συνεργασία των εθνικών δικαστηρίων με το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της προδικαστικής παραπομπής, καθώς επίσης το θέμα της ευθύνης των κρατών μελών για τη μη συμμόρφωσή τους με το δίκαιο της Ένωσης. Στο πλαίσιο επίσης του συγκεκριμένου μαθήματος εξετάζονται και οι σχέσεις του διεθνούς δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης. Η εμβάθυνση στα εν λόγω ζητήματα πραγματοποιείται κυρίως μέσα από την ανάλυση της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ένωσης και κάποιων αποφάσεων εθνικών δικαστηρίων. Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι συμμετέχοντες με τους τρόπους αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την προνομιακή αντιμετώπιση του από τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν (Γνώση) τις θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως την αρχή της υπεροχής και της άμεσης εφαρμογής.

2. Εξηγούν και ερμηνεύουν (Κατανόηση) τον ρόλο των αρχών αυτών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης και τη σχέση τους με την κυριαρχία και τις έννομες τάξεις των κρατών μελών.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τις θεμελιώδεις αρχές και τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου σε πρακτικά νομικά ζητήματα, όπως η εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ από τα εθνικά δικαστήρια και οι υποχρεώσεις των κρατών-μελών.

4. Αναλύουν (Ανάλυση) τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων, εντοπίζοντας τη συμβολή τους στην εξέλιξη και ερμηνεία των συνταγματικών αρχών του ενωσιακού δικαίου.

5. Αξιολογούν και συνθέτουν (Αξιολόγηση - Σύνθεση) διαφορετικές θεωρητικές και νομολογιακές προσεγγίσεις σχετικά με την ευθύνη των κρατών μελών και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών στο πλαίσιο του δικαίου της ΕΕ, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες θέσεις και επιχειρήματα.

2. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης

Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ειδίκευσης Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών.

Το μάθημα αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και σε ειδικότερη ενότητα την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Αναφέρεται, επίσης, σε ζητήματα που αφορούν την προσωπική κατάσταση καθώς και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των προσώπων, σε θέματα για τη θέση των προσώπων σε περιπτώσεις διεθνών εντάσεων ή πολέμων, σε θέματα δημόσιας τάξης, ασφάλειας και υγείας, στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων κατόπιν του BREXIT, καθώς και στην πολιτική ασύλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κανονισμός «Δουβλίνο III» και διάλογος των ευρωπαίων δικαστών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν (Γνώση) τις θεμελιώδεις ελευθερίες που απορρέουν από την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.

2. Κατανοούν και εξηγούν (Κατανόηση) τη νομική και πρακτική διάκριση μεταξύ οικονομικά ενεργών και οικονομικά ανενεργών πολιτών της Ένωσης, καθώς και τις συνέπειες της διάκρισης αυτής για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τις σχετικές διατάξεις του πρωτογενούς και παράγωγου ενωσιακού δικαίου σε υποθετικά ή πραγματικά νομικά ζητήματα που αφορούν τη διαμονή, την απασχόληση ή τον περιορισμό των δικαιωμάτων κυκλοφορίας πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους.

4. Αναλύουν (Ανάλυση) τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, την κατάργηση των εσωτερικών συνοριακών ελέγχων και τις πολιτικές ασύλου και μετανάστευσης.

5. Αξιολογούν και συνθέτουν (Αξιολόγηση - Σύνθεση) διαφορετικές θεωρητικές και νομολογιακές προσεγγίσεις ως προς την ισορροπία μεταξύ της ελεύθερης κυκλοφορίας και της ανάγκης διασφάλισης της δημόσιας τάξης, ασφάλειας και υγείας, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες θέσεις και προτάσεις πολιτικής.

3. Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί

Προσφέρεται σε όλες τις ειδικεύσεις.

Θεματικές: Σκοποί του Συγκριτικού Δικαίου - Φιλοσοφικές προσεγγίσεις του Συγκριτικού Δικαίου - Συγκριτική Μέθοδος - Το πρόβλημα των νομικών μεταφυτεύσεων - Οι ταξινομήσεις των δικαίων σε μεγάλες οικογένειες - Η Αγγλοαμερικανική οικογένεια και η Ευρωπαική οικογένεια δικαίων - Δίκαια που δεν ανήκουν στο Δυτικό νομικό πολιτισμό: Ισλαμικό Δίκαιο και Δίκαια της Άπω Ανατολής.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Περιγράφουν (Γνώση) τις βασικές μεθόδους και αρχές του συγκριτικού δικαίου, καθώς και τα κύρια χαρακτηριστικά των κυριότερων νομικών πολιτισμών.

2. Αναπτύσσουν (Κατανόηση) την ικανότητα να ερμηνεύουν και να αποσαφηνίζουν αλλοδαπές νομικές έννοιες και θεσμούς μέσα στο δικό τους κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.

3. Χρησιμοποιούν (Εφαρμογή) συγκριτικές τεχνικές για την ανίχνευση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ διαφόρων έννομων τάξεων και για τη σύγκρισή τους με το ελληνικό δίκαιο.

4. Διερευνούν (Ανάλυση) θεωρητικά ζητήματα της συγκριτικής νομικής επιστήμης, όπως η μεταφορά νομικών εννοιών, η συγκρισιμότητα των συστημάτων και η κατηγοριοποίηση των δικαίων σε οικογένειες.

5. Συνθέτουν και τεκμηριώνουν (Σύνθεση - Αξιολόγηση) επιστημονικά επιχειρήματα σχετικά με τη συμβολή της συγκριτικής νομικής έρευνας στην κατανόηση, την αξιολόγηση και την εξέλιξη των δικαίων, αναγνωρίζοντας τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς κάθε μεθοδολογικής προσέγγισης.

4. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις

Προσφέρεται στις ειδικεύσεις του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών, και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Οι έννοιες της κίνησης των κεφαλαίων, της ξένης άμεσης επένδυσης και της καλυπτόμενης επένδυσης. Πηγές διεθνούς επενδυτικού δικαίου: Διεθνές δίκαιο, Εθνικό δίκαιο, επενδυτικοί κώδικες και η περίπτωση της Ελλάδας. Κρατικές Συμβάσεις και αδειοδοτήσεις. Οι διμερείς συμβάσεις προώθησης και αμοιβαίας προστασίας των επενδύσεων. Οι συμβάσεις ελεύθερου εμπορίου και οι επενδύσεις. Market access. Η ασφάλιση των ξένων επενδύσεων. Η προστασία των ξένων επενδύσεων. Τα standard μεταχείρισης των ξένων επενδύσεων. Επενδυτικοί κίνδυνοι και η αντιμετώπισή τους. Η προστασία του περιβάλλοντος και η συμμόρφωση των ξένων επενδυτών προς την περιβαλλοντική νομοθεσία του τόπου υποδοχής της επένδυσης. Μηχανισμοί επίλυσης των διεθνών επενδυτικών διαφορών. Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Ξένων Επενδύσεων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν και περιγράφουν (Γνώση - Κατανόηση) τις θεμελιώδεις αρχές και πηγές του διεθνούς δικαίου επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των διμερών και πολυμερών επενδυτικών συμφωνιών.

2. Αντιλαμβάνονται και εξηγούν (Κατανόηση) τη λειτουργία των θεσμών και μηχανισμών προστασίας επενδυτών (ICSID, UNCITRAL) και τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο.

3. Αξιοποιούν (Εφαρμογή) διεθνή νομικά κείμενα και νομολογία για την επίλυση υποθετικών ή πραγματικών ζητημάτων που σχετίζονται με επενδυτικές διαφορές και προστασία ξένων επενδύσεων.

4. Διερευνούν και συγκρίνουν (Ανάλυση) το κανονιστικό πλαίσιο των ξένων επενδύσεων σε διεθνές επίπεδο, εντοπίζοντας συγκλίσεις, αποκλίσεις και αλληλεπιδράσεις.

5. Αποτιμούν και τεκμηριώνουν (Αξιολόγηση - Σύνθεση) την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μηχανισμών προστασίας και επίλυσης επενδυτικών διαφορών, διατυπώνοντας προτάσεις για βελτίωση της θεσμικής συνοχής και της νομικής ασφάλειας των επενδυτών.

5. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Διεθνής δικαστική και διαιτητική επίλυση διαφορών

Αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα στην ειδίκευση του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών.

Θεματικές: Επίλυση ιδιωτικών διεθνών διαφορών: Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων, Κανονισμοί Βρυξέλλες Ια (αστικές και εμπορικές υποθέσεις), Βρυξέλλες ΙΙβ (γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας) και 650/2012 (κληρονομική διαδοχή).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Περιγράφουν και ερμηνεύουν (Γνώση - Κατανόηση) τις αρχές, διαδικασίες και θεσμούς που διέπουν τη δικαστική και διαιτητική επίλυση ιδιωτικών διαφορών με στοιχείο αλλοδαπότητας.

2. Εξηγούν και συσχετίζουν (Κατανόηση - Εφαρμογή) τα ζητήματα διεθνούς δικαιοδοσίας, εφαρμοστέου δικαίου και αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων με το διεθνές, ενωσιακό και εθνικό δικαιοδοτικό πλαίσιο.

3. Αναλύουν (Ανάλυση) τις διαφορές μεταξύ δικαστικής και διαιτητικής επίλυσης ιδιωτικών διεθνών διαφορών, εξετάζοντας τη λειτουργία των ρητρών διαιτησίας, των κανόνων αναγνώρισης και εκτέλεσης διαιτητικών αποφάσεων και των εφαρμοστέων διεθνών συμβάσεων, όπως της Σύμβασης της Νέας Υόρκης.

4. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) θεωρητικές γνώσεις και νομολογιακές αρχές στην επεξεργασία πρακτικών υποθέσεων, συντάσσοντας σχετικά επιστημονικά κείμενα και υπομνήματα.

5. Αξιολογούν και προσεγγίζουν συνθετικά (Αξιολόγηση - Σύνθεση) τους υφιστάμενους μηχανισμούς επίλυσης ιδιωτικών διαφορών με στοιχείο αλλοδαπότητας και να προτείνουν λύσεις αναφορικά με τα καθ' έκαστον διαπιστούμενα προβλήματα.

6. Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου

Μπορεί να επιλεγεί από την ειδίκευση Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να εμβαθύνουν στην ιστορία των διεθνών σχέσεων κατά την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου και, ειδικότερα, στην εξέλιξη διεθνών κρίσεων και την αντιμετώπισή τους από τις εμπλεκόμενες δυνάμεις και τους διεθνείς οργανισμούς. Ως άξονες χρησιμεύουν οι ακόλουθες ευρύτερες θεματικές:

1. Τα πυρηνικά όπλα, το ενδεχόμενο της χρήσης τους και ο έλεγχος των πυρηνικών εξοπλισμών.

2. Επεμβάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών σε τρίτες χώρες και κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου.

3. Η προσέγγιση ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας.

4. Επεμβάσεις της Σοβιετικής Ένωσης σε τρίτες χώρες και κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου.

5. Ο τερματισμός του Ψυχρού Πολέμου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Γνωρίζουν την εξέλιξη των σημαντικότερων διεθνών ζητημάτων από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.
2. Αναγνωρίζουν τους σημαντικότερους δρώντες και παράγοντες που συνέβαλαν στην εκδήλωση, κλιμάκωση και τερματισμό διεθνών κρίσεων την ίδια περίοδο.
3. Ιεραρχούν τη σχετική σημασία πολιτικών, στρατιωτικών και οικονομικών παραμέτρων για την πορεία των διεθνών σχέσεων.
4. Αξιολογούν και αξιοποιούν πληροφορίες για τις μεταπολεμικές διεθνείς σχέσεις.
5. Διαθέτουν επαρκές ιστορικό υπόβαθρο για την κατανόηση προσεγγίσεων στα διεθνή φαινόμενα από τη σκοπιά του τόσο του Διεθνούς Δικαίου όσο και των Διεθνών Σχέσεων.
7. Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως διαμορφώνεται μετά τη θέση σε ισχύ του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, προσεγγίζεται μέσω της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των εθνικών δικαστηρίων, ιδίως του Συμβουλίου της Επικρατείας, που εφαρμόζουν το Χάρτη. Το σεμινάριο διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται, συνοπτικά, η νομολογία του Δικαστηρίου για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσω των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, όπως διαμορφώθηκε πριν τη θέση σε ισχύ του Χάρτη. Στη δεύτερη αναλύονται οι γενικές διατάξεις του Χάρτη, με έμφαση στο πεδίο εφαρμογής του και, ιδίως, στη δέσμευση των κρατών μελών από το Χάρτη, στο εύρος της προστασίας που παρέχει και στη σχέση του επιπέδου προστασίας του Χάρτη με το επίπεδο που εγγυάται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση και τα εθνικά συντάγματα. Στο πλαίσιο της τρίτης ενότητας σχολιάζεται η εφαρμογή του Χάρτη σε σχέσεις ιδιωτικού δικαίου, μαζί με τις γενικές αρχές του δικαίου της ΕΕ και με πράξεις του παράγωγου δικαίου. Στην τελευταία ενότητα γίνεται αναφορά στη νομολογία των εθνικών δικαστηρίων που αφορά την εφαρμογή του Χάρτη.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Γνωρίζουν το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και τις σχέσεις του με την ΕΣΔΑ και τους εθνικούς συνταγματικούς κανόνες προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
2. Επιλύουν νομικά ζητήματα που εμπλέκουν τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.
3. Έχουν εποπτεία της σχετικής με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων.

8. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις Έννοιες και Εφαρμογές

Αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα για την ειδίκευση του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου

Το μάθημα στοχεύει στην κατανόηση προχωρημένων εννοιών του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου και την περαιτέρω εμβάθυνση σε αυτές. Μέσα από την παρουσίαση των εν λόγω εννοιών του ΔΔ και των πρακτικών εφαρμογών τους προσφέρεται η εξειδικευμένη θεώρηση του γνωστικού αντικείμενου ώστε να γίνουν κατανοητές οι συναφείς θεωρητικές προκλήσεις και η σχετική διεθνολογική πρακτική. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται έννοιες όπως η κρατική κυριαρχία, η διεθνής νομική προσωπικότητα, η αυτοδιάθεση και η κρατογένεση, μορφές εκδήλωσης συναίνεσης, η κανονιστική ιεραρχία, θέματα αποτελεσματικότητας και νομιμότητας, το έννομο συμφέρον, η νομική διαφορά, η εξωεδαφικότητα, η καλή πίστη, η κατάχρηση δικαιώματος και το περιθώριο εκτίμησης. Στόχος είναι κάθε χρονιά να εξετάζονται εκείνες οι έννοιες για τις οποίες υπάρχουν τρέχουσες ή πρόσφατες εξελίξεις που απασχολούν τη διεθνολογική κοινότητα τόσο αναφορικά με το Γενικό Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο όσο και με ειδικούς τομείς του, όπως το Δίκαιο Προστασίας των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Ελευθεριών, το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο, το Διεθνές Ποινικό Δίκαιο ή το Διεθνές Περιβαλλοντικό Δίκαιο. Το μάθημα απευθύνεται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που επιθυμούν να αποκτήσουν στιβαρή γνώση των θεμελίων του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου αλλά και σε αυτούς που ενδιαφέρονται για τις σύγχρονες εφαρμογές του.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Οριοθετούν και εμβαθύνουν σε θεμελιώδεις έννοιες όπως η κρατική κυριαρχία, η διεθνής νομική προσωπικότητα, η αυτοδιάθεση, η διεθνής θεσμική οργάνωση, η αδικοπρακτική διεθνής ευθύνη και ο διεθνής συνταγματισμός στο πλαίσιο του δημόσιου διεθνούς δικαίου, επιδεικνύοντας κατανόηση και περαιτέρω εμβάθυνση σε επίπεδο γνώσεων.
2. Αναλύουν και να εφαρμόζουν διάφορες μορφές εκδήλωσης συναίνεσης, όψεις της κανονιστικής ιεραρχίας, ζητήματα αποτελεσματικότητας και νομιμότητας, θέματα διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και προκλήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη διεθνοπολιτική επικαιρότητα, επιδεικνύοντας δεξιότητες κατανόησης και εφαρμογής σε επίπεδο ανάλυσης.

3. Κατανοούν και αξιολογούν σύνθετες νομικές διαφορές, την άσκηση δικαιοδοσίας/αρμοδιότητας από δικαιοδοτικά και μη δικαιοδοτικά όργανα, το ζήτημα της εξουδερευτικότητας, το έννομο συμφέρον και αρχές όπως η καλή πίστη, η κατάχρηση δικαιώματος, η επικουρικότητα και το περιθώριο εκτίμησης.

4. Συνθέτουν και συζητούν σύγχρονες θεματικές και πρόσφατες εξελίξεις στο διεθνές δίκαιο, ιδίως σε επιμέρους τομείς όπως η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, το διεθνές ποινικό δίκαιο και το διεθνές περιβαλλοντικό δίκαιο.

Β' Εξάμηνο

1. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης

Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το αντικείμενο του μαθήματος καλύπτει την ιστορική εξέλιξη και το σημερινό στάδιο της ΟΝΕ, όπως διαμορφώθηκε μετά την οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας, από τη σκοπιά των ρυθμίσεων του πρωτογενούς και του παράγωγου ενωσιακού δικαίου και της σχετικής νομολογίας του ΔΕΕ. Εξετάζονται οι εξής ενότητες: α) η εξέλιξη της οικονομικής συνεργασίας από την Κοινή Αγορά στην ΟΝΕ, β) το πρωτογενές δίκαιο της ΟΝΕ (ειδικότερα, η σχέση Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής, οι αρμοδιότητες της Ένωσης στο πεδίο της οικονομικής και της νομισματικής πολιτικής, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών), γ) η οικονομική κρίση και η εξέλιξη της ΟΝΕ (η αναθεώρηση του πρωτογενούς δικαίου και η διαμόρφωση του δευτερογενούς δικαίου, οι θεσμοί διακρατικής συνεργασίας και τα μέσα άσκησης πολιτικής της ΕΚΤ) και δ) Το δίκαιο της Τραπεζικής Ένωσης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Περιγράφουν και εξηγούν (Γνώση - Κατανόηση) τους στόχους, τα θεμέλια και τα διαδοχικά στάδια συγκρότησης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, καθώς και τη θεσμική της διάρθρωση στο πλαίσιο του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Αναλύουν (Ανάλυση) τις αιτίες, τις διαστάσεις και τις επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007-2008, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο επηρέασε τη σταθερότητα και τη λειτουργία της ζώνης του ευρώ.

3. Αποτιμούν και τεκμηριώνουν (Αξιολόγηση) τη νομιμότητα και τη συμβατότητα των ευρωπαϊκών μέτρων αντιμετώπισης της κρίσης, όπως ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) και το Δημοσιονομικό Σύμφωνο, με το πρωτογενές και παράγωγο ενωσιακό δίκαιο.

4. Συσχετίζουν και ερμηνεύουν (Κατανόηση - Εφαρμογή) τη λειτουργία των θεσμών οικονομικής διακυβέρνησης (ΕΚΤ, Eurogroup, Ευρωπαϊκή Επιτροπή) και τον ρόλο τους στη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής της Ένωσης.

5. Αξιοποιούν και συνθέτουν (Σύνθεση - Κριτική Σκέψη) θεωρητικές και νομολογιακές προσεγγίσεις για να ερμηνεύσουν τις διεργασίες εμβάθυνσης της ΟΝΕ και την πορεία προς την τραπεζική ένωση, αναπτύσσοντας τεκμηριωμένες προτάσεις πολιτικής ή νομικής μεταρρύθμισης.

2. Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης

Προσφέρεται σε όλες τις ειδικεύσεις.

Θεματικές: I. Θεμελιώδεις έννοιες: Η έννοια της ισότητας και της διάκρισης - Διεθνείς υπερεθνικές και συνταγματικές πηγές του Δικαίου μη Διάκρισης - Οι εκδοχές της ισότητας και η επίδρασή τους στις μορφές διάκρισης. II. Οι λόγοι διάκρισης: Διακρίσεις με βάση την θρησκεία, το φύλο, την εθνοτική και φυλετική καταγωγή, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την αναπηρία, την ηλικία και πολλαπλές διακρίσεις.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Προσδιορίζουν (Γνώση) τις βασικές έννοιες, πηγές και αρχές του δικαίου της μη διάκρισης στο διεθνές, ευρωπαϊκό και συγκριτικό πλαίσιο, καθώς και τα κύρια στάδια της ιστορικής του εξέλιξης.

2. Ερμηνεύουν (Κατανόηση) τους τρόπους με τους οποίους οι αρχές της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων εκδηλώνονται στα διαφορετικά νομικά συστήματα, με ιδιαίτερη αναφορά στις λύσεις που προκρίνονται εκ μέρους των αγγλοαμερικανικών και ηπειρωτικών δικαιοσύνης παραδόσεων.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) συγκριτικές μεθόδους για την εξέταση και αξιολόγηση νομοθετικών ρυθμίσεων, θεσμών και μηχανισμών προστασίας κατά των διακρίσεων, αντλώντας παραδείγματα από το ενωσιακό, το διεθνές και το εθνικό κανονιστικό πλαίσιο.

4. Διερευνούν και αποτιμούν (Ανάλυση - Αξιολόγηση) τη διαδικασία μεταφοράς νομικών εννοιών και θεσμών (legal transplants) στο πεδίο του δικαίου της μη διάκρισης, αναγνωρίζοντας τις θεωρητικές προκλήσεις και τις πρακτικές συνέπειες της συγκρισιμότητας.

5. Αναπτύσσουν και διατυπώνουν (Σύνθεση - Κριτική Σκέψη) τεκμηριωμένες απόψεις σχετικά με τη συμβολή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διαμόρφωση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού προτύπου προστασίας έναντι των διακρίσεων, προτείνοντας ερμηνευτικές λύσεις ή και θεσμικές βελτιώσεις.

3. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις

Προσφέρεται στις ειδικεύσεις Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών, και Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Σχεδιασμός, αξιολόγηση και υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων (investment projects). Το επιχειρηματικό σχέδιο (business plan), το επενδυτικό κόστος (investment cost) και η κάλυψή του. Οι πηγές της χρηματοδότησης του κόστους υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων. Contracting for infrastructure projects. Η περιβαλλοντική παράμετρος στην υλοποίηση διεθνών επενδυτικών σχεδίων μεγάλων έργων υποδομών. Οι χρηματοδοτικές συμβάσεις για την χρηματοδότηση του κόστους υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων. Project financing. Χρηματοδοτήσεις διεθνών αναπτυξιακών τραπεζών. (Multilateral Development Banks). Διεθνής Αναπτυξιακή Συνεργασία (Financing for Development). Συστήματα διαχείρισης της χορήγησης αναπτυξιακής βοήθειας. Η Χρηματοδότηση της Ανάπτυξης (Monterrey Consensus). Οι Βιώσιμοι Αναπτυξιακοί Στόχοι (Sustainable Development Goals).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Κατανοούν και αποσαφηνίζουν (Γνώση - Κατανόηση) τις βασικές αρχές και το πεδίο εφαρμογής του διεθνούς οικονομικού δικαίου που διέπει τη χρηματοδότηση επενδύσεων.

2. Εξετάζουν και συσχετίζουν (Κατανόηση - Ανάλυση) τους μηχανισμούς διεθνούς χρηματοδότησης, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις επενδυτικές συμφωνίες υπό το πρίσμα των διεθνών και ενωσιακών ρυθμίσεων.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τη θεωρητική γνώση στην πράξη, επιλύοντας σύνθετα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν από τη σύναψη, εκτέλεση ή χρηματοδότηση επενδυτικών συμβάσεων.

4. Αναλύουν και ερμηνεύουν (Ανάλυση) πραγματικές ή υποθετικές μελέτες περίπτωσης, αξιολογώντας τη συμβατότητα των επενδυτικών σχεδίων με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές νομικές απαιτήσεις.

5. Συνθέτουν και διατυπώνουν (Σύνθεση - Κριτική Σκέψη) εμπειριστατωμένες γνωμοδοτήσεις ή προτάσεις πολιτικής σχετικά με τη νομική υποστήριξη έργων επενδύσεων, τη ρύθμιση της διεθνούς χρηματοδότησης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επενδυτικών σχεδίων.

4. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου

Προσφέρεται στην ειδίκευση του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών.

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εμβάθυνση σε ζητήματα που ανακύπτουν κατά τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου κατ' εφαρμογή των κανόνων συγκρούσεως (συνδέσεως) του ΑΚ (άρθρα 4-33), Συμβάσεων της Χάγης και του ΙΔΔ της ΕΕ [Κανονισμοί Ρώμη I (συμβατικές ενοχές), Ρώμη II (εξωσυμβατικές ενοχές), 1259/2010 (διαζύγιο), 4/2009 (διατροφές), 1103 και 1104/2016 (περιουσιακές σχέσεις συζύγων και καταχωρισμένων συντρόφων) και 650/2012 (κληρονομική διαδοχή)]. Οι επί μέρους θεματικές καλύπτουν τόσο παλαιότερα γνωστές βιοτικές σχέσεις όσο και νεοφανείς που ανακύπτουν από τις νέες τεχνολογίες.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν και αποσαφηνίζουν (Γνώση - Κατανόηση) τις θεμελιώδεις έννοιες του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και τις μεθόδους προσδιορισμού του εφαρμοστέου δικαίου σε διαφορές με στοιχείο αλλοδαπότητας.

2. Εξετάζουν και συγκρίνουν (Κατανόηση - Ανάλυση) τις λειτουργίες των κανόνων σύνδεσης και τα διαφορετικά συστήματα επιλογής δικαίου, με έμφαση στους ευρωπαϊκούς κανονισμούς.

3. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τις βασικές έννοιες που συνθέτουν την τυπολογία του κανόνα σύνδεσης (σύνδεσμος, συνδετέα έννοια, εφαρμοστέο δίκαιο), αλλά και γενικές έννοιες του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, όπως της δημόσιας τάξης και των κανόνων άμεσης εφαρμογής στην επίλυση υποθέσεων ιδιωτικού διεθνούς χαρακτήρα.

4. Αναλύουν και τεκμηριώνουν (Ανάλυση - Αξιολόγηση) τις συνέπειες της επιλογής δικαίου από τα μέρη, λαμβάνοντας υπόψη τις σχέσεις μεταξύ εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών κανόνων.

5. Συνθέτουν και διαμορφώνουν (Σύνθεση - Κριτική Σκέψη) πρακτικές και θεωρητικές λύσεις σε υποθέσεις εφαρμοστέου δικαίου, επιδεικνύοντας ικανότητα άρθρωσης νομικού συλλογισμού και πρακτικής εφαρμογής των κανόνων του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου.

5. Διπλωματική Ιστορία «Η πορεία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη της Λισσαβόνας»

Προσφέρεται στις ειδικεύσεις του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να εμβαθύνουν στην ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης από την εποχή του μεσοπολέμου, με έμφαση στους κυριότερους σταθμούς αυτής της εξέλιξης, όπως το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Ανασυγκρότησης (Σχέδιο Marshall), οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες της δεκαετίας του 1950, οι διαδοχικές διευρύνσεις, αλλά και οι κρίσεις των Κοινοτήτων, και οι πρωτοβουλίες εμβάθυνσης της ύστερης δεκαετίας του 1980 που οδήγησαν στην Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις διαδοχικές αναθεωρήσεις της, έως τη Λισαβόνα (2007).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Γνωρίζουν την ιστορική εξέλιξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, μιας εν εξελίξει διαδικασίας που αφορά πολλούς τομείς της ζωής των πολιτών και της λειτουργίας των κρατών τα οποία μετέχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. Κατέχουν γνώσεις απαραίτητες για την κατανόηση της λειτουργίας των ευρωπαϊκών θεσμών και της δικαιοπολιτικής πραγματικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Αντιλαμβάνονται τις ιστορικές διαστάσεις πολλών από τα ζητήματα που και σήμερα αντιμετωπίζουν η Ένωση και τα κράτη μέλη.

4. Προσεγγίζουν τις βασικές θεωρίες ολοκλήρωσης.

5. Γνωρίζουν την ιστορική μέθοδο ανάλυσης των φαινομένων.

6. Μελετούν πολλαπλές πηγές και να συντάσσουν στοχευμένα κείμενα εργασίας.

6. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το Νομικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Προσφέρεται στις ειδικεύσεις του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι το νομικό σύστημα προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων που έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί βάσει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ). Μελετώνται και συζητούνται εκείνες οι αποφάσεις του ΕΔΔΑ που συνιστούν κρίσιμες νομολογιακές τομές στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Εξετάζονται, ανάμεσα σε άλλα, αποφάσεις αναφορικά με το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της δουλείας, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, την ελευθερία έκφρασης, την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, καθώς και του δικαίωματος στην ιδιοκτησία και του δικαίωματος σε δίκαιη δίκη. Εξετάζονται, επίσης, οι θεσμοί που εγκαθιδρύει το νομικό σύστημα της ΕΣΔΑ με αντικείμενο και σκοπό την εποπτεία επί της συμμόρφωσης των κρατών στις αποφάσεις του ΕΔΔΑ. Το μάθημα επιδιώκει να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με τη λειτουργία του νομικού συστήματος της ΕΣΔΑ και με τον κρίσιμο, πολιτειακής υφής ρόλο που το νομικό αυτό σύστημα αναπτύσσει στην ελληνική έννομη τάξη.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Εξοικειώνονται με το θεσμικό πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, το ιστορικό συγκείμενο της σύναψης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τις Θεμελιώδεις Ελευθερίες (ΕΣΔΑ), τη λειτουργία/δικονομία του Δικαστηρίου στο Στρασβούργο και τη σχετική βάση δεδομένων του τελευταίου.

2. Κατανοούν το αξιακό πλαίσιο της ΕΣΔΑ και τη νομολογία του Δικαστηρίου, τόσο την πρόσφατη όσο και εκείνες τις αποφάσεις που αξιολογούνται ως κλασικές και πιλοτικές.

3. Γνωρίζουν σε βάθος την ΕΣΔΑ και τα Πρωτόκολλά της και θα μπορούν να αποτιμήσουν κριτικά το έργο του Δικαστηρίου και τη συμβολή του στην προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων του ανθρώπου, καθώς επίσης και τον διάλογο με τα άλλα ομόλογα περιφερειακά δικαστήρια σε Αμερική και Αφρική.

4. Μπορούν να συντάξουν το κείμενο μιας προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου.

5. Εμβαθύνουν και αξιολογούν κριτικά σημαντικές αποφάσεις που αφορούν στην Ελληνική Πολιτεία και θα παρακολουθούν τον διάλογο του Δικαστηρίου με τα ελληνικά Ανώτατα Δικαστήρια.

7. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών

Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Συναλλαγών.

Θεματικές: Δίκαιο και πρακτική των διεθνών εμπορικών συναλλαγών. Νομικά ζητήματα σχετικά με το διεθνές εμπόριο, τη διαιτητική επίλυση διεθνών διαφορών και το διεθνές ομοιόμορφο δίκαιο. Κανονισμός Ρώμη Ι (εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές) και Σύμβαση της Βιέννης για τη διεθνή πώληση κινητών πραγμάτων. Άλλες συμβάσεις.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν και περιγράφουν (Γνώση - Κατανόηση) τις θεμελιώδεις αρχές και κανόνες που διέπουν τις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές, όπως τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τις Διεθνείς Πωλήσεις Αγαθών (CISG) και τους κανόνες της UNCITRAL.

2. Εξηγούν και αποσαφηνίζουν (Κατανόηση) τις νομικές παραμέτρους των διεθνών εμπορικών συμβάσεων, ιδίως ως προς την επιλογή εφαρμοστέου δικαίου και δικαιοδοσίας, καθώς και τη σημασία των σχετικών ρητρών.

3. Αναλύουν και συγκρίνουν (Ανάλυση) τις διαδικασίες δικαστικής και διαιτητικής επίλυσης διεθνών εμπορικών διαφορών, αναγνωρίζοντας τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα κάθε μηχανισμού.

4. Εφαρμόζουν (Εφαρμογή) τις αρχές και τους κανόνες του δικαίου διεθνών συναλλαγών σε υποθετικά ή πραγματικά σενάρια, συντάσσοντας υπομνήματα και δημιουργώντας προτάσεις επίλυσης διαφορών με βάση τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

5. Αξιολογούν και τεκμηριώνουν (Αξιολόγηση - Σύνθεση) την αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών.

8. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο — Σύγχρονα Ζητήματα Αποτελεί μάθημα της ειδίκευσης του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Το μάθημα αντιμετωπίζει τις σύγχρονες προκλήσεις του Δικαίου Χρήσης Βίας, Συλλογικής Ασφάλειας και Δικαίου των Ενόπλων Συρράξεων. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου έχει οδηγήσει σε αμφισβήτηση του κλασικού δόγματος και στην ανάδυση αναθεωρητικών προσεγγίσεων αναφορικά με το Δίκαιο Χρήσης Βίας: η χρήση βίας στον κυβερνοχώρο και οι νέες τεχνολογίες στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας, η αμφισβήτηση του συστήματος συλλογικής ασφάλειας μέσα από την αυτονόμηση των περιφερειακών οργανισμών από τον ΟΗΕ, η χρήση ένοπλου καταναγκασμού από τις επιχειρήσεις υποστήριξης της ειρήνης (peacekeeping), οι διευρυμένες ερμηνείες γύρω από πρακτικές επέμβασης, τα ζητήματα που εγείρονται από τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και η συζήτηση για τη χρήση βίας χαμηλής έντασης, είναι μερικά από τα φλέγοντα ζητήματα που οριοθετούν τις σύγχρονες βάσεις για το Δίκαιο Χρήσης Βίας και Συλλογικής Ασφάλειας. Το μάθημα προσεγγίζει τα παραπάνω αντικείμενα μέσα από τον επιστημονικό διάλογο των διεθνολόγων και δίνει έμφαση στην μελέτη της κρατικής πρακτικής και τις αποφάσεις των διεθνών οργανισμών και των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων. Στο μάθημα εξετάζονται οι σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν το δίκαιο χρήσης ένοπλης βίας, το σύστημα συλλογικής ασφάλειας και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο στη διεθνή έννομη τάξη. Δίνεται έμφαση στις θεμελιώδεις αρχές του *jus ad bellum* και του *jus in bello*, με επικέντρωση στις σύγχρονες προκλήσεις. Παράλληλα, αναλύεται η θεσμική λειτουργία του ΟΗΕ στο πλαίσιο της συλλογικής ασφάλειας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

1. Κατανοήσουν το εθιμικό και συμβατικό ρυθμιστικό πλαίσιο που αφορά στην απαγόρευση της χρήσης ένοπλης βίας, την εξαίρεση του δικαιώματος στη νόμιμη άμυνα και το σύνολο των περιπτώσεων μονομερούς χρήσης ένοπλης βίας που συγκροτούν μια γκριζα περιοχή νομιμότητας, όπως τα αντίποινα, ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας, η ανθρωπιστική επέμβαση, η ευθύνη προστασίας και η προληπτική άμυνα, με ιδιαίτερη έμφαση σε σύγχρονα ζητήματα που αφορούν τη έμμεση χρήση βίας ή την διευκόλυνση της χρήσης της από άλλα κράτη.

2. Κατανοήσουν και αξιολογήσουν το δίκαιο της συλλογικής ασφάλειας, όπως θεμελιώνεται και αναπτύσσεται στο πλαίσιο του Χάρτη του ΟΗΕ και της πρακτικής του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ μέσα από τις αποφάσεις του, με ιδιαίτερη έμφαση σε σύγχρονα ζητήματα κυρώσεων και παράκαμψης του συστήματος συλλογικής ασφάλειας.

3. Αντιληφθούν τις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο, με έμφαση στις κυβερνοεπιχειρήσεις, τις υβριδικές απειλές και τις ένοπλες συρράξεις δια αντιπροσώπου (*proxy warfare*), τα αυτόνομα οπλικά συστήματα και την χρήση τεχνητής νοημοσύνης, το όριο συμμετοχής στην ένοπλη σύρραξη, τις οριακές περιπτώσεις της διάκρισης μαχητών/αμάχων, την εφαρμογή του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στη θάλασσα και το διάστημα, την έννοια της ουδετερότητας, την προστασία του περιβάλλοντος κατά τη διάρκεια ένοπλων συρράξεων, καθώς και τα μέσα επιβολής του ανθρωπιστικού δικαίου.

4. Εκτεθούν στη νομολογία, ειδικά του Διεθνούς Δικαστηρίου Δικαιοσύνης, αναφορικά με τα ζητήματα χρήσης ένοπλης βίας και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και να εξοικειωθούν με τις προκλήσεις των αναδυόμενων απειλών ασφάλειας, όπως ο κυβερνοχώρος και η τεχνητή νοημοσύνη.

5. Διεισδύσουν στους χώρους όπου διασταυρώνεται το *jus ad bellum* και το *jus in bello*, και θα εμβαθύνουν σε ζητήματα και πτυχώσεις της χρήσης ένοπλης βίας που επιδρούν στο Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

Διατάξεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών κατόπιν υποβολής φακέλου και προσωπικής συνέντευξης

Άρθρο 1

Σε περίπτωση επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών κατόπιν υποβολής φακέλου και προσωπικής συνέντευξης εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις.

Άρθρο 2

1. Η αξιολόγηση γίνεται σε τρεις (3) φάσεις.

2. Η πρώτη φάση είναι προκριματική. Απαραίτητη προϋπόθεση πρόκρισης στη δεύτερη φάση είναι η κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών μεταξύ των οποίων και η πιστοποίηση καλής γνώσης (επιπέδου B2) της αγγλικής γλώσσας, σύμφωνα με το σύστημα επιπέδων του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται

αποδεκτό από το Α.Σ.Ε.Π. και υπομνήματος του υποψηφίου όπου θα παρουσιάζονται τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα, τα κίνητρα και οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να παρακολουθήσει το Π.Μ.Σ.

Πέραν των υποχρεωτικών δικαιολογητικών οι υποψήφιοι καταθέτουν εφόσον διαθέτουν:

α) Αποδεικτικά σχετικής ερευνητικής ή συγγραφικής δραστηριότητας ή/και συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα.

β) Αποδεικτικά συναφούς επαγγελματικής εμπειρίας.

γ) Πιστοποιητικά γνώσης πρόσθετων γλωσσών πέραν της αγγλικής.

3. Στη δεύτερη φάση συνεκτιμώνται από τη Σ.Ε. του Προγράμματος τα εξής κριτήρια:

i) Βαθμός πτυχίου: Υπολογίζεται με βαθμολογική κλίμακα από πέντε έως δέκα (5-10), πολλαπλασιαζόμενη με τον συντελεστή τέσσερα (4). Η ανώτατη βαθμολογία είναι τα σαράντα (40) μόρια.

ii) Ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα ή/και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα: Περιλαμβάνονται προηγούμενη ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα (δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις σε συνέδρια, ερευνητικά προγράμματα), καθώς και συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες θερινά μαθήματα ή διεθνείς διαγωνισμούς σε αναγνωρισμένα ιδρύματα της Ελλάδας ή του εξωτερικού. Η ανώτατη βαθμολογία είναι τα δέκα (10) μόρια.

Η διαβάθμιση γίνεται ως εξής:

- Συμμετοχή σε πρόγραμμα ή δραστηριότητα διάρκειας μικρότερης του ενός (1) μηνός: ένα έως δύο (1-2) μόρια.

- Συμμετοχή διάρκειας ενός (1) έως τριών (3) μηνών: τρία έως πέντε (3-5) μόρια.

- Συμμετοχή διάρκειας άνω των τριών (3) μηνών ή τεκμηριωμένη ερευνητική/συγγραφική δραστηριότητα (δημοσίευση, ανακοίνωση, συμβολή σε ερευνητικό έργο): έξι έως δέκα (6-10) μόρια.

- Η συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο του Προγράμματος συνεκτιμάται αναλόγως [συν/πλην δύο (± 2) μόρια].

iii) Συναφής επαγγελματική εμπειρία: Ανώτατη βαθμολογία: δέκα (10) μόρια.

Η διαβάθμιση γίνεται με βάση τη διάρκεια και τη συνάφεια της απασχόλησης με το αντικείμενο του Προγράμματος:

- Πρακτική άσκηση πριν από τη λήψη του πτυχίου (μέσω ΕΣΠΑ, Erasmus+, και άλλων αναγνωρισμένων προγραμμάτων πρακτικής άσκησης): τρία (3) μόρια.

- Εθελοντική εργασία σε οργανισμούς ή οργανώσεις (φοιτητικές, ΜΚΟ κ.ά.): δύο (2) μόρια.

- Άσκηση για την απόκτηση της ιδιότητας του δικηγόρου: δύο (2) μόρια.

- Επαγγελματική εμπειρία μετά τη λήψη του πτυχίου: ένα έως τρία (1-3) μόρια.

Η εμπειρία πρέπει να είναι συναφής με το αντικείμενο του Προγράμματος· σε περιπτώσεις μη απόλυτης συνάφειας, η βαθμολογία μπορεί να μειώνεται έως και δύο (2) μόρια.

iv) Γνώσεις ξένων γλωσσών (πέραν της αγγλικής):

Η αγγλική γλώσσα επιπέδου τουλάχιστον Β2 αποτελεί προϋπόθεση επιλεξιμότητας και δεν μοριοδοτείται.

- Ανώτατη βαθμολογία: δέκα (10) μόρια, ως εξής:

- Επίπεδο Β2 σε μία επιπλέον γλώσσα: τρία (3) μόρια.

- Επίπεδο C1 σε μία επιπλέον γλώσσα: πέντε (5) μόρια.

- Επίπεδο C2 σε μία επιπλέον γλώσσα: επτά (7) μόρια.

4. Η τρίτη φάση περιλαμβάνει προφορική συνέντευξη, με κλίμακα βαθμολόγησης από μηδέν (0) έως δέκα (10). Ο βαθμός της προφορικής συνέντευξης πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή τρία (3), δηλαδή η συνέντευξη λαμβάνει κατ' ανώτατο όριο τριάντα (30) μόρια.

Στη φάση αυτή συνεκτιμάται και το υπόμνημα του υποψηφίου, στο οποίο παρουσιάζονται τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα, τα κίνητρα και οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να παρακολουθήσει το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Η διαδικασία της συνέντευξης διεξάγεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. και έχει ως σκοπό την ολοκληρωμένη αξιολόγηση της ακαδημαϊκής καταλληλότητας, της επιστημονικής ωριμότητας και της γενικής συγκρότησης του υποψηφίου.

Τα τριάντα (30) μόρια της φάσης αυτής επιμερίζονται ως εξής:

- Επιστημονική συγκρότηση και κριτική σκέψη: έως δώδεκα (12) μόρια.

- Συνάφεια των επιστημονικών ενδιαφερόντων με το αντικείμενο του ΠΜΣ: έως οκτώ (8) μόρια.

- Ικανότητα προφορικής έκφρασης και επιχειρηματολογία: έως πέντε (5) μόρια.

- Επαγγελματική στόχευση και δυνατότητα συμβολής του Π.Μ.Σ. στην επιστημονική/επαγγελματική εξέλιξη του υποψηφίου: έως πέντε (5) μόρια.

Στη συνέντευξη δύνανται να μη κληθούν υποψήφιοι που συγκέντρωσαν λιγότερα από τριάντα (30) μόρια στη δεύτερη φάση.

5. Εφόσον, μετά την δεύτερη φάση, οι υποψήφιοι είναι τριάντα (30) ή λιγότεροι και είναι όλοι τους επιλέξιμοι, η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. μπορεί να τους κάνει όλους δεκτούς χωρίς συνέντευξη.

Άρθρο 3

1. Με βάση την τελική βαθμολογία κάθε υποψηφίου, καταρτίζεται κατάλογος με αξιολογική σειρά. Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής. Σε περίπτωση ισοβαθμίας δύο ή περισσότερων υποψηφίων στην τελευταία θέση της κατάταξης των επιτυχόντων, επιλέγεται εκείνος με τον υψηλότερο βαθμό πτυχίου, σε περίπτωση δε που έχουν τον ίδιο βαθμό πτυχίου, διενεργείται κλήρωση από τη Σ.Ε.

2. Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. με e-mail και καλούνται να απαντήσουν με e-mail εντός πέντε (5) ημερών, αν αποδέχονται την ένταξή τους στο Π.Μ.Σ. και τους όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Ενστάσεις επί των αποτελεσμάτων υποβάλλονται εντός πέντε (5) ημερών από την έκδοση των αποτελεσμάτων. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. ενημερώνει τους αμέσως επομένους στη σειρά αξιολόγησης από τον σχετικό κατάλογο επιτυχίας.

Άρθρο 4

Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

Διατάξεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών κατόπιν γραπτών εξετάσεων

Άρθρο 1

Σε περίπτωση επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών κατόπιν γραπτών εξετάσεων εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις.

Άρθρο 2

1. Οι υποψήφιοι εξετάζονται σε δύο (2) από τα εξής τρία (3) μαθήματα: α) Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, γ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο. Η εξεταστέα ύλη περιγράφεται στην προκήρυξη και καλύπτει τις σημαντικότερες θεματικές των οικείων αντικειμένων. Απαιτείται η επιτυχής γραπτή εξέταση στην αγγλική, γαλλική ή γερμανική γλώσσα σε νομικό κείμενο γενικού περιεχομένου, εκτός εάν οι υποψήφιοι έχουν πιστοποιημένη άριστη γνώση (Γ2) της αγγλικής, γαλλικής ή γερμανικής γλώσσας σύμφωνα με το σύστημα επιπέδων του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από το Α.Σ.Ε.Π.

2. Η Συνέλευση Σχολής του Τμήματος Νομικής ορίζει κατ' έτος, το αργότερο εντός Μαΐου, Επιτροπή Επιλογής και Εξέτασης, απαρτιζόμενη από τα μέλη Δ.Ε.Π. που ορίζονται ως εξεταστές των μαθημάτων. Ως κύριοι εξεταστές για τη βαθμολόγηση των γραπτών των υποψηφίων ορίζονται δύο (2) καθηγητές ανά εξεταζόμενο μάθημα, καθώς και ένας ως αναπληρωματικός των κύριων εξεταστών. Εξεταστές ορίζονται μέλη Δ.Ε.Π. μεταξύ των διδασκόντων του εξεταζόμενου μαθήματος και, εάν τούτο δεν είναι εφικτό, μεταξύ των διδασκόντων συναφών μαθημάτων. Ως εξεταστές για την ξένη γλώσσα μπορούν να ορίζονται μέλη Δ.Ε.Π. της Νομικής Σχολής ή και μέλος της κατηγορίας Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) της αντίστοιχης ξένης γλώσσας. Οι δύο εξεταστές βαθμολογούν ισότιμα. Η βαθμολογία της ξένης γλώσσας καταχωρείται με τον τελικό χαρακτηρισμό: «επιτυχώς» ή «ανεπιτυχώς» και όχι με αριθμητικό βαθμό.

3. Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους της υποψηφίους και, ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό και την Προκήρυξη.

Άρθρο 3

1. Οι εξετάσεις πραγματοποιούνται το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου, με καλυμμένα τα στοιχεία των υποψηφίων και η βαθμολόγηση των γραπτών ολοκληρώνεται το αργότερο ως το τέλος του δεύτερου δεκαημέρου του ίδιου μήνα.

2. Ο υποψήφιος θεωρείται ότι πέτυχε της εισαγωγικές εξετάσεις του Π.Μ.Σ., όταν το άθροισμα των βαθμών των δύο (2) εξεταστών σε καθένα από τα δύο (2) εξεταζόμενα μαθήματα είναι τουλάχιστον δώδεκα (12) και

παράλληλα επιτυγχάνει στο μάθημα της ξένης γλώσσας. Η βαθμολογική κλίμακα για κάθε εξεταστή είναι μηδέν ως δέκα (0 - 10).

3. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας και την αποκάλυψη των ονομάτων ενώπιον της Επιτροπής Επιλογής και Εξέτασης, η Επιτροπή καταρτίζει πίνακα επιτυχόντων. Κριτήρια αξιολόγησης για την κατάταξη των επιτυχόντων είναι:

Α) Η βαθμολογία σε κάθε εξεταζόμενο μάθημα, με βαθμολογική κλίμακα δώδεκα ως είκοσι (12 - 20), με συντελεστή αξιολόγησης 0,35 και μέγιστη βαθμολογία για κάθε μάθημα τα επτά (7) μόρια ($20 \times 0,35=7$). Το μάθημα της ξένης γλώσσας δεν λαμβάνει συντελεστή αξιολόγησης και αρκεί η επιτυχής εξέτασή του.

Β) Ο βαθμός πτυχίου, με βαθμολογική κλίμακα πέντε ως δέκα (5 - 10), με συντελεστή αξιολόγησης 0,5 και μέγιστη βαθμολογία τα πέντε (5) μόρια ($10 \times 0,5=5$).

Γ) Η πιστοποιημένη άριστη γνώση σύμφωνα με τα καθιερωμένα διεθνή πρότυπα (επίπεδο C2) δύο ξένων γλωσσών, με βαθμολογία ένα (1) μόριο.

4. Για την τελική βαθμολογία λαμβάνεται υπόψη ο ακέραιος αριθμός και τα τρία (3) πρώτα δεκαδικά ψηφία. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Συνέλευση Σχολής της Τμήματος Νομικής. Σε περίπτωση ισοβαθμίας δύο (2) ή περισσότερων υποψηφίων στην τελευταία θέση της κατάταξης των επιτυχόντων, επιλέγεται εκείνος με τον υψηλότερο βαθμό πτυχίου, σε περίπτωση δε που έχουν τον ίδιο βαθμό πτυχίου, διενεργείται κλήρωση από τη Σ.Ε.

5. Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. με e-mail και καλούνται να απαντήσουν με e-mail εντός πέντε (5) ημερών, αν αποδέχονται την ένταξή τους στο Π.Μ.Σ. και τους όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Ενστάσεις επί των αποτελεσμάτων υποβάλλονται εντός πέντε (5) ημερών από την έκδοση των αποτελεσμάτων. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. ενημερώνει τους αμέσως επομένους στη σειρά αξιολόγησης από τον σχετικό κατάλογο επιτυχίας.

Άρθρο 4

Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 12 Φεβρουαρίου 2026

Ο Πρύτανης

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

